

EBEREW

Eber buuj hã kerih do hahỹyh

Ããs sa bahãnh P'op Hagã Do T'aah ky n'aa hahỹyh

1 P'ooj ub, hajõõ nuu me ẽr wahẽ makũũh^a hã P'op Hagã Do maher'oot ta ky n'aa rod raheer'oot do hã. Ta see hadoo tamaher'oot paah, ta see hadoo tamaher'oot ta see pé noo gó. ²Hỹỹ kã, da hẽ kã, ta T'aah hã ẽr tamaher'ood kãn. Ta T'aah mo haj'aa hã P'op Hagã Do pahuuj wät paa badäk hahỹyh, wẽ, sagõõh, papỹỹj, kamarab na-ããj hẽ. Sahõnh hẽ ta wẽ hanäng do ta T'aah gadoo da P'op Hagã Do ky däng. ³Ta T'aah hã P'op Hagã Do kabaj'aa do kametëeh. Ta Yb, P'op Hagã Do hadoo né hẽ tii. Ta kyyh tak'ẽp hejooñh doo me sahõnh hẽ tapahuuj wät do tamatakëe, baad tabahado had'yyt hẽ hyb n'aa, baad tanado mahãnh. Nesaa do ẽr h'yyb gó hanäng do tado hõm do jawén paa bã, hỹ pong jé, P'op Hagã Do hub hẽnh, takaweh'ëeh doo bã tabaso kãn, P'op Hagã Do bag'ããs doo bã. ⁴Ããs sa bahãnh ti tanu gadäg kãn, tak'ẽp tahyb n'aa jawy gó do hyb n'aa ããs sa bahãnh P'op Hagã Do an'oo däk do hyb n'aa. ⁵Ããs sa bahãnh tawén hadoo, dooh “Tah ỹ õm. A yb ỹ hado däk naga hẽ”,^b P'op Hagã Do anoo bã ããs sa hã. Dooh na-ããj hẽ ããs hã “Ỹ né da a Yb, õm kã Tah ỹỹ”,^c tanoo bã. Ta T'aah hã ti tabaher'oot. ⁶Ta kyy kerih do bód see hã hahỹyh da P'op Hagã Do kyyh badäk hahỹyh hã ta T'aah wah'ëeh hadoo do tamejũũ noo gó:

“Ỹ karẽn sahõnh hẽ ããs raweh'ëeh.”^d

⁷Ããs ky n'aa hã kã hahỹyh da P'op Hagã Do kyyh:

“Ããs karom ỹỹ, tabahẽm do hadoo rabahadoo ỹ an'oo bã. Tëeg hõõ hadoo ỹ an'oo bã na-ããj hẽ karom ỹỹ hã”, näng ta kyyh.^e

^a 1.1 Eber buuj sa wahẽ makũ tii. Ta wakãan tama erih do hyb n'aa, ẽr wahẽ makũũh tawén näng. Eber buuj sa uuh ti Judah buuj.

^b 1.5 Saaw-Mo 2.7

^c 1.5.2 Samuẽw 7.14

^d 1.6 Dew-Teronom 32.43. Saaw-Mo 97.7

^e 1.7 Saaw-Mo 104.4

⁸Ta T'aah ky n'aa hã kä hahỹỹ da P'op Hagä Do kyyh:

“Öm da tabagã n'aa had'yyt hẽ, P'op Hagä Doo.
Mabag'ããs do hã baad mamoo wät.

⁹Baad hadoo do ti makamahãhã doo.

Tak'ëp maganen'aak taw'ããts hẽ nadoo doo.
Ti hyb n'aa P'op Hagä Doo, mah'yy kaha'eeh doo,
öm tasëew hõm,
tak'ëp mah'yy gadajang tan'oo bã a hata mahãnh.”^f

¹⁰Hahỹỹ da na-ããj hẽ P'op Hagä Do kyyh ta T'aah ky n'aa hã:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
öm né ti sahõnh hẽ tadu dahäng noo gó badäk hahỹỹh,
wẽ, papỹỹj, kamarab, sagõõh na-ããj hẽ pahuuj wät doo.

¹¹Ta ti sahõnh hẽ gawatsik da.

Tii d' nado òm. Òm da awäd had'yyt hẽ.
Ji saroor ahãnh do hadoo badäk hahỹỹh,
wẽ, papỹỹj, kamarab, sagõõh na-ããj hẽ.

¹²Ji hatsë ji apõõs doo da mabad'oo da sa hã.

Mawareem da, ji saroor ji wareem doo da.
Tii d' nado òm.

P'ooj ub mabawät doo da,
tii da mabawäd had'yyt hẽ da.

Dooh makawareem bã.
Öm da awäd had'yyt hẽ.”^g

¹³Dooh noo gó ããs sa hã P'op Hagä Do her'ood bã:

“Aso hup yỹ hẽnh, si y mabag'ããs hyb n'aa a majĩ y nes'ëem
bã kä.”^h

¹⁴Ããs kä, sahee hedoo doo, P'op Hagä Do mejũũ do moo bok do
tii. P'op Hagä Do mejũũ ramasa hyb n'aa ta jawén ta wẽ hedëp doo.

2 Ti hyb n'aa kä, ããs sa bahãnh Jesus bahadoo do hyb n'aa,
taw'ããts hẽ ta bahãnh baad ub ër hyb n'aa matakëe ta ky n'aa

^f 1.9 Saaw-Mo 45.6-7

^g 1.12 Saaw-Mo 102.25-27

^h 1.13 Saaw-Mo 110.1 hã takerii däk tii. Ta T'aah hã tabaheer'oot ta tii.

hanäm do ër maa napäh do hä, ta s'ee hēnh, dawëë ta mahānh ër h'yyb nawät hyb n'aa. ²Ky n'aa jaw'yyk né hē P'op Hagä Do kyyh p'ooj ub ääs Mosees sa hä ratab'ëes doo.ⁱ Sahōnh hē ta ti ky nadah'eeh doo, ty n'aa ges'yyk doo, raky nadaheeh do pénh né hē ragadoo paa baad nadoo do ta säm. ³Tii d' tahadoo do hyb n'aa, dooh da ër kedëeb bä P'op Hagä Do ji tarejää do mahānh, tak'ëp baad hadoo do ër ted'ëep do ky n'aa hä ër hyb n'aa manatakä bä, ta hä ër hyb n'aa nap'eed bä. Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do né hē ti pooj jé sa hä tamaher'oot do ta ti ji ted'ëep do ky n'aa. Ta jawén, Jesus kyyh maa napäh doo, te hub né hē tii, rametä kán ër hä kä. ⁴Ër hä ramaher'oot noo gó, ta metëë n'aa me, meuj n'aa näng doo me, tapehuunh doo me na-ääj hē P'op Hagä Do metä kán te hub né hē tii. Ta Sahee hä hana do ji hajaa doo, tah'yyb däng doo da ji hä tanoo doo, ta tii me na-ääj hē tametëeh ta tii.

Ëër, ta wakään bahadoo Jesus hado däk do ky n'aa hahÿÿh

⁵Bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Dooh ääs sa hä tado bä P'op Hagä Do an'oo däk rabag'ääs hyb n'aa ta ti papuuj hedoo do ta karapee rababok doo bä, ta jawén hawät doo, ta ky n'aa babä bë ÿ ma erih doo. ⁶Dooh ääs hä tan'oo bä ta ti rabag'ääs. Ti anäng P'op Hagä Do kyy kerih doo gó hahÿÿ da taher'oot doo:

“Dooh its ti ajyy.

Ti hadoo né hē sa hä mahyb n'aa esee, P'op Hagä Doo.

Dooh its badäk hahÿÿ hä habong doo.

Ti hadoo né hē mahag'ääs sa hä.

⁷Ääs hyb n'aa jewyk do yd jé kanahën d'os hē ajyy rahyb n'aa jewyk man'oo bä.^j

Ti hadoo né hē, tak'ëp rahyb n'aa jew'yyk, tak'ëp rakawehëë däk man'oo bä.

⁸Sahōnh hä rabag'ääs man'oo bä”,^k näng mä ta kyyh.

Sahōnh hä rabag'ääs P'op Hagä Do an'oo bä kä, dooh mad'aak pé rabanag'ääs péh. Tii d' tahado né paawä, da hē dooh ër hapëë nä bä sahōnh hä rabag'ääs. ⁹Ta ti nepä né paawä ër hä, ër hapäh Jesus,

ⁱ 2.2 P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do tii, pä gatsebak do hä kerih do paah.

^j 2.7 Hahÿÿ da na-ääj hē tahajaa ji erii bä: “Banadawëët do noo gó, ääs hyb n'aa jewyk do yd jé man'oo bä ajyy rahyb n'aa jewyk.”

^k 2.8 Saaw-Mo 8.4-6

ta hã ta ti kerii däk do paa kaja däk doo. Ããs hyb n'aa jeryk do yd jé Jesus bahadoo dó P'op Hagä Do an'oo bã paah, ji wë P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa sahõnh hë sa hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. Hÿÿ kä, tahob wät do hyb n'aa paa dajëb, tak'ëp Jesus hyb n'aa jawyg däk, tak'ëp takawehëë däk.

¹⁰Taw'ãäts hë né hë P'op Hagä Doo, sahõnh hë tahana doo, ta hyb n'aa sahõnh hë hawät doo, Jesus hã tabad'oo doo: Jesus ahoop do hyb n'aa baad had'op Jesus wén hado kãn tan'oo bã, hajök badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do taah hedoo doo, ta sii ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang rababoo padëek hyb n'aa kä. Jesus sa h'yyb tym dëëb P'op Hagä Do wë. ¹¹P'op Hagä Do hanaa né hë Jesus, tsyt hë P'op Hagä Do wë ji bawäd däk hanoo doo. Ti hanaa na-ãäj hë ji, tsyt hë P'op Hagä Do wë haboo däk doo. Sét hanaa né hë ëër. Ti hyb n'aa dooh Jesus nu mebyy bã “wakãn haa” tanoo bã ër hã, ¹²hahÿÿ da ta Yb hã tabahe'oot noo gó:

“ÿ maher'oot da a ky n'aa wakãn haa sa hã.

Ïm ÿ ma ejäm da sa hõõ gó, a hyb n'aa rakahet'aa doo bã.”^l

¹³Hahÿÿ da na-ãäj hë ta kyyh: “Ta hã da ÿ h'yy kasadã”,^m näng mäh. Tii bã ahõm nä ta kyyh: “Gëët hahÿ ÿÿ, karapé haa sa sii, hã ÿ P'op Hagä Do anoo doo”,ⁿ näng mäh.

¹⁴Ta karapee ramajyyw enäh do hyb n'aa, radab enäh do hyb n'aa, sa da hadoo Jesus bahado däk. Tii d' tawén d'oo tadajëp doo me tagawatsiig hõm hyb n'aa Dijab,^o dajëb hejój wë näng doo, ¹⁵ër tabed'ëëp hyb n'aa kä ji dajëp ji jeÿÿm do mahãnh. Dajëb ji jeÿÿm do hyb n'aa, sa karom he'ÿÿm doo gó habok do hadoo paa ër p'ooj ub. Jesus ër tabedëëb wät hÿÿ kä, baad ub, neÿÿm doo gó ër babok hyb n'aa kä. ¹⁶Wyt ta maab hë: Aj'y y Jesus wén hado däk, Abaraãm panaa hedoo do tamasa hyb n'aa. Dooh ããs tamasa do hyb n'aa tado bã tii. ¹⁷Ta wakãän hed'op tawén hado däk, sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'ãät tabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do wë, sa hã t'yyd mehÿÿn doo, P'op Hagä Do wë baad had'yyt hë moo wät doo. Sa da hadoo tabahado däk paah, tadajëp doo me nesaa do

^l 2.12 Saaw-Mo 22.22

^m 2.13 Isajas 8.17

ⁿ 2.13 Isajas 8.18

^o 2.14 Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng pé ti Dijab.

ër moo bok do tabado hõm hyb n'aa. ¹⁸Jesus ahob wät do hyb n'aa ta hã Dijab h'yyb tatuk noo gó, Jesus hajaa tamasaä bä ji, da hë Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo. Tahapäh nyy da ji tamasa.

**Mosees hyb n'aa jawyk do bahãnh Jesus
hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahÿÿh**

3 Ti hyb n'aa wakãn haa hedoo doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, ta jawén, hÿ pong jé ta pa bë babok hyb n'aa, taw'ääts hë Jesus hã bë hyb n'aa matakä. P'op Hagä Do ky n'aa rod ër wë tamejüü do tii. Ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë. Ti né hë ër h'yy kaha'eeh doo. ²Sahõnh hë ta hã P'op Hagä Do mejüü do Jesus moo wäd wäd had'yyt hë, p'ooj ub Mosees moo wäd wät doo da sahõnh hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hã.^p ³Mosees hyb n'aa jawyk do bahãnh Jesus hyb n'aa jawyk. Panyyg ky n'aa gó bë ÿ maher'oot: Tób ky n'aa etsëeh do bahãnh tób tama do ky n'aa etsëeh. ⁴Anyy né paawä sahõnh hë tób tahem'aa doo, ti bahãnh ti P'op Hagä Doo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo. ⁵Mosees kä, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahõnh hë P'op Hagä Do mejüü doo, tób ta yd kahesé do hã. Mosees moo wät do paa ta metëe n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hã.^q ⁶Kristo hã kä, P'op Hagä Do T'aah, baad tamoo wät P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do hã kä. Ëër, Kristo hã h'yy ka'eeh do ti ta tób hadoo doo, neÿÿm doo me ër gadaa bä had'yyt hë ër hã taky däng doo. Ër h'yy ganejë hõm bä ër pooj jé ër gada do hã, ër kasab'ee do hã.

Taw'ääts hë dooh ji aba bä ji h'yyb ky n'aa hahÿÿh

⁷Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do hã ta Sahee her'oot doo da:

“Da hë, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä,
⁸bë aba manä bë h'yyb, P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem do
paa da,

^p **3.2** Tób P'op Hagä Do yd kahesé do pan'aa P'op Hagä Do ky gabuuj gó Mosees tamaa sooh do apäh ti *P'op Hagä Do tób n'aa*. Ta see pé noo gó P'op Hagä Do karapee na-ääj hë ramaneënh *P'op Hagä Do tób n'aa*. Ti hyb n'aa, “baad ub Mosees moo wäd wät P'op Hagä Do karapee sa mahang”, tahanäng pé tii.

^q **3.5** Hahÿÿ da na-ääj hë tahajaa ji erii bä tii: “Mosees kä, P'op Hagä Do karom, baad tamoo wät paa sahõnh hë P'op Hagä do mejüü do P'op Hagä Do karapee tabahag'ääs bä. Mosees moo wät do paa ta metëe n'aa P'op Hagä Do T'aah ky n'aa hã.”

banawäng doo bä P'op Hagä Do rametty noo gó.

⁹ Ta tii bä bë wahë makũ ÿ ramehet'yy,

40 ta baab noo gó rahapëë né paawä kabaj'aa do ÿ moo wäd wät do sa mahang.

¹⁰ Ti hyb n'aa ÿ kawajãän paa nanäng sa wë.

Hahÿÿ d' paa ÿ her'oot sa ky n'aa, 'Ta s'ee hënh had'yyt hë sa h'yyb bawät.

Dooh rakarën bä rabok bä ÿ karën doo da', näng paa këh ÿÿ.

¹¹ Ti hyb n'aa ÿ kawajãän doo me, ky kaneh'ÿÿt doo me, ÿ ky däng hahÿÿh:

'Dooh da ÿ an'oo bä ÿ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ÿ an'oo bä rakamehãäg ÿ ky däng doo bä' ", r näng P'op Hagä Do kyyh.

¹² Wakän haa hedoo doo, bë hyb n'aa matakä nesaa bë h'yyb nahadoo hyb n'aa. Bë hyb n'aa matakä bë h'yy kanae mahãnh, P'op Hagä Do hawäd had'yyt do bë neréd mahãnh. ¹³ Taw'ãäts hë bë sahõnh hë bë h'yyb enäw bë da hadoo doo, da hë ji P'op Hagä Do bats'yyt nä bä, bë see ta h'yyb baa mahãnh nesaa do tamoo wät do ta hã wadii do hyb n'aa. ¹⁴ "Bë hyb n'aa matakä P'op Hagä Do bë neréd mahãnh", ÿ wén mejũũ bë hã, Kristo h'yyb hataa ër bahado däk do hyb n'aa. Kristo h'yyb hataa né hë ëër, baad had'yyt hë ër h'yy kasadëë bä ta hã, pooj jé ër du doo noo gó baad ër h'yy kasadä doo da. ¹⁵ Hahÿ tabaher'oot bä, "Da hë, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä, bë aba manä bë h'yyb, P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem do paa da",^s ¹⁶ jaa ti P'op Hagä Do kyyh maa napäh doo, ta wë h'yy kawereem doo? Sahõnh hë Esit häj n'aa bä naa Mosees manyyh do né hë tii. ¹⁷ Jaa wë P'op Hagä Do kawajãän 40 ta baab noo gó? Nesaa do moo bok do wë takawajãän. Banawäng doo bä daap sa kamag baboo hõm. ¹⁸ Jaa hã ta ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky hadoo: "Dooh ÿ an'oo bä da ÿ benäm doo bä rajëë pä bä. Dooh da ÿ an'oo bä rakamehãäg bä pa ÿÿ"? Ky nadah'eeh do hã ta ky däng tii. ¹⁹ Rah'yy kana'eeh do hyb n'aa né hë rawén nahajaa rajëë pä bä P'op Hagä Do benäm doo bä, ër hapäh.

4 Ti hyb n'aa, tanahãnh nä do hyb n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, tabenäm doo bä ji h'yyb tym kameh'ãäk doo,

^r 3.11 Saaw-Mo 95.7-11.

^s 3.15 Saaw-Mo 95.7-8

taw'ääts hē h'yyb eỹm doo me baad ər hyb n'aa matakēē, bē see nes'ōōs hyb n'aa tii. ²Ta tii d' bē ỹ wén maher'oot, banawäng doo bā sa hā ramaher'oot do paa da, ər hā na-āāj hē ramaher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Nanäng dooh ragado bā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, raky nadaheeh do hyb n'aa sa wób ky dah'eeh doo da. ^t ³Ēēr kā, P'op Hagä Do panyyg hanäm do ky dah'eeh doo, ər gadoo da P'op Hagä Do hanaa ji h'yyb tym kameh'ääk doo. Ky nadah'eeh do sa ky n'aa kā hahỹ d' paa P'op Hagä Do beher'oot:

“Ti hyb n'aa ỹ kawajāän doo me ky kaneh'ỹt doo me ỹ ky däng hahỹh:
 ‘Doo ỹ an'oo bā da ỹ benäm doo bā rajēē pä bā.
 Doo da ỹ an'oo bā rakamehāäg ỹ benyyw hōm doo bā.’”^u

Raky nadaheeh do hyb n'aa né hē rawén ganadoo sa h'yyb tym kameh'ääk doo. P'ooj ub paah, badäk hahỹ tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do benyyw däk paa tii.

⁴P'op Hagä Do benyyw däk paa ta ti ər wén hapäh, hahỹ da ta kyy kerih doo gó taher'oot do hyb n'aa setsi däg kā ta ä ky n'aa hā, tapehuunh do jawén paa bā: “Setsi m' ta ä kā tamoo gawatsik. Setsi kā m' ta ä kā, P'op Hagä Do kameh'ääk tapehuunh do hyb n'aa.”^v ⁵Ta ti ky n'aa né hē na-āāj hē taher'oot hahỹ da tabaher'oot bā: “Doo ỹ an'oo bā da ỹ benäm doo bā rajēē pä bā. Doo da ỹ an'oo bā rakamehāäg ỹ benyyw hōm doo bā.”

⁶P'op Hagä Do benyyw däk né hē ji baym do hood, ji h'yyb tym kameh'ääk doo bā. Pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ky n'aa hanäm do maa nap'ēēh doo, dooh raky dahé bā, ti hyb n'aa dooh ragado bā tii. Ti hadoo né hē, ti abok nä ta wób sa pooj jé P'op Hagä Do benyyw däk rabajäng hyb n'aa ta gó. ⁷Ti hyb n'aa p'aa hēnh P'op Hagä Do anoo ta tyw n'aa ji hā. Da hē ti tabanoo ta tyw n'aa ji hā. Hajōng ta baab jawén paa bā, raky nadaheeh do jawén paa bā, P'op Hagä Do ky däng paa ta tii, Dawi her'oot do hā, pooj jé ỹ erii wät doo.^w Hahỹ d' ta kyyh:

^t **4.2** Pawóp hē ky dah'eeh paah, Kareb, Josuwéh häd enäh doo. Ta wób dooh raky dahé bā, rawén ganadoo P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

^u **4.3** Saaw-Mo 95.11

^v **4.4** Genesis 2.2

^w **4.7** Pooj jé ỹ erii wät doo tawén näng, tég eh do 3 hā pawóp nuu me ta ti taberii wät do hyb n'aa.

“Da hě, P'op Hagä Do kyyh bë maa napäh bä,
bë aba manä bë h'yyb”,^x näng mäh.

⁸ Josuwéh tado bä paawä ti hanoo do rakameh'ääk doo, hëej sa hã taky n'aa enooh do tado bä paawä rakameh'ääk doo bä, dooh ta jawén P'op Hagä Do her'ood bä paawä ta see pé ky n'aa ji kameh'ääk doo.^y ⁹ Ti hyb n'aa kä, ti anyy däk tsyt hě kasëew däk do ji h'yyb tym kameh'ääk doo, ta karapee hyb n'aa P'op Hagä Do benyyw däk doo. ¹⁰ Ta ti ji h'yyb tym kameh'ääk do gad'oo doo, rakameh'ääk da ramoo bok do jawén paa bä sa hã P'op Hagä Do karën doo, P'op Hagä Do kameh'ääk doo da né hě tapehuunh do tabahajaa do jawén paa bä. ¹¹ Ti hyb n'aa kä, taw'ääts hě tak'öp er hyb n'aa tam'aah ji h'yyb tym kameh'ääk do P'op Hagä Do ky n'aa enooh do er gadoo hyb n'aa, nabuj keh'üüm doo, ky nadah'eeh doo, p'ooj ub habong doo da er nabok hyb n'aa.

¹² Ta ti y wén her'oot, awät do hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh. Tahajaa tabad'oo P'op Hagä Do karën doo. Sën-jeer séd demuun tahãw padëek do bahãnh P'op Hagä Do kyyh hehãm do hadoo. Sën-jeer t'öp tabajëng doo da ji k'yy gahüün gó, t'öp P'op Hagä Do kyyh bajëng ji h'yyb tym gó. Sahõnh hě ji h'yyb gó hanäng do tametyy, sahõnh hě ji hyb n'aa newëe do tametyy. ¹³ Sahõnh hě P'op Hagä Do pahuunh do mahang dooh kejën pé P'op Hagä Do mahãnh. Sahõnh hě P'op Hagä Do bahapäh. Sahõnh hě wyt ta maab hě ta matym gó. Ta matym gó er kametä däk da er metëeh hyb n'aa ta hã nyty da er baboo bok paah.

Jesus er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë ky n'aa hahÿh

¹⁴ Ti hyb n'aa kä, ti anäng do hyb n'aa Jesus, P'op Hagä Do T'aah, er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë, hÿ pong jé P'op Hagä Do wë hajëe suun doo, taw'ääts hě dooh er h'yy keréd bä Jesus ky n'aa er gado däk do paa hä. ¹⁵ Taw'ääts hě ta tii hã er h'yy kanerét y wén näng, er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do wë tabahapäh do hyb n'aa né hě er h'yyb nahejooj. Tahapäh er hã kametëeh doo, ti na-ääj hě Nesaa Do Yb h'yyb tatuk do paa hyb n'aa sahõnh hä, er Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo da né hě. Nesaa Do Yb h'yyb tatug né paawä ta hã, dooh nesaa do Jesus

^x 4.7 Saaw-Mo 95.7-8

^y 4.8 Josuwéh ti Kanaäh häj n'aa hënh Isaraéw buuj mahüüm do paah.

hã. ¹⁶Ti hyb n'aa taw'ãäts hê h'yy kasadä doo me P'op Hagä Do ky enyym do wê ër bahôm,^z ër tat'yyd mehîin hyb n'aa, taky enyym doo gó ër tamasa hyb n'aa baad tanadoo noo gó ër hã.

5 Sahõnh hê sa ky n'aa rod wahë n'aa P'op Hagä Do wê takasëew hõm sa wakãän mahang, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wê tabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do matym n'aa ta wê tamanaa hyb n'aa, sa masãäh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ãäj hê, nesaa do ramoo bok do kado hõm hyb n'aa. ²Sa da hadoo sa ky n'aa rod tabahadoo do hyb n'aa, sa nemuun h'yyb nahejoonh do hyb n'aa, tahajaa kaja hê ta h'yyb tamahüüm bã h'yy gatamah do hyb n'aa hes'õös do sa wê. ³Sa da ta h'yyb nahejoonh do hyb n'aa, ta wakãän hyb n'aa had'yyt nado tama ejuu P'op Hagä Do wê. Ta hyb n'aa na-ãäj hê ky n'aa jaw'yyk do mejüü P'op Hagä Do hã tama ejuu, nesaa do tamoo wäd wät do kado hõm hyb n'aa.

⁴Dooch hajaa pé ta daaj hê takasëew bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wê tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do ti hasëm tii, Arãw tasëew hõm do paa hadoo. ⁵Ti hadoo Kristo hã. Dooch ta daaj hê takasëew bã, dooch ta daaj hê takawehëë bã sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do né hê tii, “Tah ÿ õm, hana ÿ õm”^a hanäng do ta hã. ⁶Hahÿÿ da na-ãäj hê Kristo hã P'op Hagä Do baher'oot ta kyy kerih do bód see hã:

“Sa ky n'aa rod wê ÿ had'yyt hê õm,
Merekisedek,^b sa ky n'aa rod wê ÿ hadoo péh”,^c
näng mä ta hã.

⁷Badäk hahÿÿ bã Jesus bawät noo gó tak'ëp taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã. Tak'ëp ta kyyh taky n'aa etsëë bã, haoot doo me na-ãäj hê taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã, dajëb mahãnh ji hed'ëep do hã. P'op Hagä Do ky daheeh taky n'aa etsëë doo, Jesus ky dahé had'yyt hê do hyb n'aa ta Yb karën doo. ⁸P'op Hagä Do T'aah né hê paawä, nesaa do tahoop do hã tahapëë däk nyy d' tahanäng pé P'op Hagä Do hã ji ky daheeh doo. ⁹Sahõnh hê ta Yb karën do ta hã kaja däk bã kä, sahõnh hê ta hã ky dah'eeh do sa h'yyb tym dëeb

^z **4.16** Ji h'yy kasadä doo me ji ky n'aa etsëë, tahanäng pé ta wê ji bahôm doo.

^a **5.5** Saaw-Mo 2.7

^b **5.6** Genesis 14.17-20 hã takerii däk ta ti Merekisedek panyyg.

^c **5.6** Saaw-Mo 110.4

tabahado däg kän. P'op Hagä Do pa had'yyt hē da rababok tan'oo bā kā. ¹⁰Sa ky n'aa rod wahē n'aa heh'äät P'op Hagä Do wē, Merekisedek hadoo do Jesus bahado däk P'op Hagä Do an'oo bā.

Ji h'yy ganajëë hōm do Jesus hā ky n'aa hahÿh

¹¹Hajōng ti anyy däk paawä ta ti ky n'aa bē ÿ maher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hē, hejoonh ji maher'ood bā ta ky n'aa, nayyw hē bē h'yy ganahoot do hyb n'aa ta hā. ¹²Bäp peej däg bē h'yy kae däk do hyb n'aa Jesus hā, ta wób paawä bē ma metëëk da hē ta ky n'aa. Ti hadoo né hē, dooh tagah'ood nā bā bē hā. Bē karēn p'aa hēnh ji ma metëëk bē hā. Jāām hē pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa bē rama metëëk do paa ji ab'aanh bē karēn. Karapee t'aah ta ÿyn bii gamyyj karēn doo, ta tā nawēh nā do hadoo bëeh. ¹³Bii karēn nā doo, karapee t'aah hadoo näh, ji hā P'op Hagä Do karēn do hā h'yy ganahoot nā doo. ¹⁴Ta dab ti wahēh hedoo do sa tā. Hahÿh d' ÿ hanäng pé tii: H'yy gah'ood däk do ramaa napäh sahōnh hē P'op Hagä Do kyyh. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newē had'yyt hē do hyb n'aa, rahapëë däk ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo doo.

6 Ti hyb n'aa, taw'ääts hē er hyb n'aa matakëë baad tagahoot hyb n'aa er hā sahōnh hē er hā Kristo metëeh doo, baad er bahaja däk hyb n'aa. Taw'ääts hē dooh er abaj had'yyt hē jāām hē pooj jé Kristo ky n'aa er rama metëëk doo. Taw'ääts hē dooh p'aa hēnh er abaj jāām hē pooj jé er ma kamet'ëëg wät doo, daap hadoo do ji moo wät do ji eréd hōm do ky n'aa hedoo doo, P'op Hagä Do hā ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hedoo doo, ²ji nu kemuun do ky n'aa hedoo doo, sa wahē n'aa sa moo radatoonh do sa nu gad'oo bā ky n'aa hedoo doo, dejëp do ragenä bong do ky n'aa hedoo doo, h'yy kana'eeh do P'op Hagä Do ky n'aa ety had'yyt hē do ky n'aa hedoo do na-ääj hē. Er hapëë däk né hē sahōnh hē ta tii. ³Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do an'oo bā, er ma kametëëk er nahapäh nā doo, er hapäh do takah'üüm hyb n'aa, baad er bahaja däk hyb n'aa kã.

⁴⁻⁶Ta ti ÿ wén her'oot, dooh tahaja bā kā p'aa hēnh P'op Hagä Do wē rah'yy kawereem bā Kristo tyw n'aa reréd bā, P'op Hagä Do panyyg hā rah'yy gah'ood däk do paah, P'op Hagä Do hanaa ramepëë däk do paah, P'op Hagä Do Sahee ragado däk do paah, P'op Hagä Do kyyh hanām do ramepëë däk do paah, Kristo hejój ta jawén tabag'ääs noo gó tametëeh do rahapëë däk do paa na-ääj

né hē. Kristo heréd hōm doo, dooh tahaja wäd bä p'aa hēnh rah'yy kawereem P'op Hagä Do wē, p'aa hēnh P'op Hagä Do T'aah b'aa kajatsək do hā rabepëem hadoo do hyb n'aa, sahōnh hē rabahapäh bä P'op Hagä Do T'aah ta wób raky n'aa rejää ran'oo bä ta tii hā. 7 P'op Hagä Do ky n'aa edëng gëew naëng tōs gado had'yyt doo, ta danäh joom baad hawäng hanoo doo. 8 Tii d' nado gëew naëng hadoos do gado had'yyt né paawä jääm hē hawäng jawii hedoo doo, sasëng hedoo doo. Dooh gëew baad hadoo do tado bä. Edaa däk P'op Hagä Do ky n'aa wasee tii. Tagadëeg ub tagawats'iik tii.^d

9 Tii d' né ȳ baher'ood paawä najis haa, dooh h'yy gejë hōm do wób bë do bä hā ȳy. Baad hadoo do hā, ji h'yyb tym hedëp hanoo do hā bë h'yy kajäk, hā ȳy. 10 Ta ti ȳ wén hapäh bë hā, taw'ääts hē hadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do bad'oo ji hā. Dooh da tamabaan bä bë moo bok do paah. Dooh da tamabaan bä ta hā bë kamahän do hyb n'aa ta karapee tsyt hē ta wē kasëew bong do bë masa do paah, da hē bë masa do na-ääj né hē. 11 Ti hadoo né hē, ȳ karën paawä tsebé doo me, tak'ëp bë h'yyb hedoo doo me had'yyt hē bë bad'oo ta ti bë dajëb bä kä, baad bë gadoo hyb n'aa h̄y pong jé bë gahëen doo. 12 Dooh ȳ karën bä bë nehōj padäg bä. Taw'ääts hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh do bë pooj jé gado däk do rababok doo da bë babok. Baad rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, h'yy ganajëng doo me rababok do hyb n'aa, ti ragado däg kän P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo kä.

P'op Hagä Do moo wät né hē ji hā taky n'aa enooh do ky n'aa hah̄ȳh

13 P'ooj ub, Abaraäm hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh noo gó, ta daaj hē, ta häd gó taky däng, dooh taky kah̄ȳd bä Abaraäm bahapäh hyb n'aa. Dooh P'op Hagä Do bahänh péh, ti hyb n'aa ta häd gó né taky däng. 14 Hah̄ȳ da Abaraäm hā taky n'aa enooh: “Öm ȳ ky n'aa edëng né da. Tak'ëp da takanekan a panaa”,^e näng mä ta kyyh. 15 Tii bä h'yy ganajëng doo me Abaraäm gada do jawén paa bä, tagado däg kän ta hā P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paah. 16 Baad ji karën bä ji ky dëe bä, ji bahänh hyb n'aa jawyk do hā ji ky däng, te hub né hē ji her'oot do ta wób rabahapäh hyb n'aa. Tii d' ji adoo bä, dooh ji raky sëew wäd bä.

^d 6.8 Gereg kyy me tabaher'oot, “Tagadëeg ub tagatang.” Tagadëeg ub tagawats'iik tahanäng pé tii, Gereg kyy me. Gëew ky n'aa gó ji tamaher'oot Jesus hā h'yy ganëjë hōm do sa ky n'aa, h'yy gejë hōm do sa ky n'aa na-ääj hē.

^e 6.14 Genesis 22.17

¹⁷Tii d' paa P'op Hagä Do bad'oo. Ky kaneh'ÿÿt doo me ta häd gó taky däng, sa hä taky n'aa enooh noo gó. Tii d' tawén d'oo, ta jawén taky n'aa enooh do gadoo doo, dooh sa hä P'op Hagä Do ky kahÿÿd bä baad rabahapäh hyb n'aa. ¹⁸Dooh P'op Hagä Do ahÿÿd bä ta kyyh. Dooh P'op Hagä Do noo kanesa bä. Pawóp hadoo do P'op Hagä Do wén her'oot ér hä, èër, ta wë kedëëb wät doo, ér h'yy kahejój däk hyb n'aa, ér pooj jé ér gada do ér nerét hyb n'aa. ¹⁹Baad ér gahëën ta wë né da ér babok ta jawén. Baad ér gahëën do ér h'yyb tahej'oonh ér h'yy gejë hõm mahãnh. Marakate ta jawyyg n'aa mesoo do hadoo bah'ood ahëm hõm mahãnh hadoo ti ér h'yy kahej'oonh doo. Ta ti ér kahej'oonh doo, P'op Hagä Do hä takahej'oonh. ²⁰Ta tii bä, P'op Hagä Do matym gó Jesus bajëë suun ér hyb n'aa, ta majyyw me tabado hõm hyb n'aa nesaa do ér moo boo bok doo. Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do P'op Hagä Do tób n'aa gawakõ t'öp gadäk doo gó sa masãh majyyw tamahej'ëëh do hadoo né tii. Tii d' Jesus bad'oo do hyb n'aa ér ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë tabahado däg had'yyt hë kä, sa ky n'aa rod Merekisedek hadoo péh.

Merekisedek ky n'aa hahÿÿh

7 Panang Sarëm häd näng do wahë n'aa paa ta ti Merekisedek. P'op Hagä Doo, Ta Bahãnh Hadoo Do wë sa ky n'aa rod. Abaraãm Merekisedek mamuun paa Abaraãm babaaj nä bä ta wób sa wahë n'aa sa warahén sii hë taj'aa ketsë jawén paa bä. Tii bä m' Abaraãm Merekisedek ky n'aa edëë geët. ²Ti m' Abaraãm bets'ëë hõm ta hä ta majiĩ hä tado hõm do uuh. Ji moo sahõnh hë ken'yyh do sét hë ken'yyh tets'ëë däk mä Merekisedek hä. “Sa wahë n'aa, baad had'op do moo hew'ëët doo”, tahanäng pé ti Merekisedek. Sarëm bä wahë n'aa m'. Sarëm bä wahë n'aa, “Sa wahë n'aa rakamanajë bong hanoo doo, rah'yyb ennyw padëëk hanoo doo”, tahanäng pé tii. ³Dooh ji ky n'aa napëë bä ta yb, ta ÿÿn. Dooh ji ky n'aa napëë bä ta wahë makū tahana doo. Dooh na-ääj hë ji ky n'aa napëë bä tabenäng do ky n'aa, tadjäp do ky n'aa. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod had'yyt hë P'op Hagä Do wë,^f P'op Hagä Do T'aah sa ky n'aa rod had'yyt hë tabahadoo doo da.

^f 7.3 Ji ky n'aa nanapäh do hyb n'aa tabenäng doo, tadjäp doo, awäd had'yyt hë hadoo, dajëb né paawä tii.

⁴Bë hyb n'aa newë, tak'ëp tahyb n'aa jawyk Merekisedek. Abaraãm, ër wahë makũũh, hyb n'aa jawyg né paawä, tets'ëë hõm ta majĩĩ hã tado hõm do uuh Merekisedek hã. Ji moo sahõnh hë ken'yuh do sét hë ken'yuh tets'ëë däk mä ta hã. ⁵Rewi panaa wób, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë hedoo doo, ti rahajaa ragahëën bã sa wakãän wë hanäng do uuh, Abaraãm panaa had'yyt né paawä. Tii d' tawén hadoo, tii da Mosees ky n'aa jaw'yuk do mejũũ do hyb n'aa. ⁶Merekisedek, Rewi panaa nado né paawä, tagado däk Abaraãm wë hanäng do uuh. Ti m' Merekisedek ky n'aa edëë gëët Abaraãm, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do gado däk do paah. ⁷Hỹỹ kã, wyt ta maab hë hahỹỹh: Ta bahãnh hyb n'aa jawyk do tii, ta yd jé hyb n'aa jawyk do taky n'aa edëng doo.^s ⁸Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë, sa wakãän wë hanäng do uuh gah'ëën doo, ajyy ub tii. Rawehëh padëëk bã radejép. Merekisedek kã, Abaraãm wë hanäng do uuh gadoo doo, edëb had'yyt hë P'op Hagä Do kyy kerih do metëëh. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod Rewi panaa sa bahãnh tii. ⁹Hahỹ hyb n'aa na-ããj hë Rewi panaa sa bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji wén hapäh: Rewi panaa, sa wakãän wë hanäng do uuh gah'ëën doo, ti na-ããj hë repaag hõm hadoo Merekisedek hã sa wë hanäng do uuh, dooh nä né paawä Rewi ti noo gó. Merekisedek hã Abaraãm ep'aak do hã rabepaag hõm. Hahỹ hyb n'aa tahajaa ji her'oot tii: ¹⁰Abaraãm Merekisedek mamuun noo gó, Abaraãm hã nä ta panaa see Rewi. ¹¹Takaja däg bã paawä sahõnh hë P'op Hagä Do karën do Isaraéw buuj sa ky n'aa rod Rewi hana do ramoo bok do hã, dooh hyb n'aa pé P'op Hagä Do asëm sa ky n'aa rod see Merekisedek hadoo péh, Arãw hadoo pé nadoo doo. Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod hedoo do radu doo noo gó ramoo bok doo, P'op Hagä Do an'oo däk Isaraéw buuj sa hã ta ky n'aa jaw'yuk doo. Ta ky n'aa jaw'yuk do mahang tamaher'oot nyy da Rewi panaa ramoo bok ta wë. ¹²Ti hyb n'aa, ta see pé sa ky n'aa rod takahỹỹd bã, ta nemuun né hë ky n'aa jaw'yuk do kah'ỹỹt. ¹³Ky n'aa jaw'yuk do kah'ỹỹd däg kãn ër wén hapëë kãn, Jesus ër Wahë N'aa, ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do paah, dooh Rewi panaa tado bã. Jakóh t'aah see panaa tii. Ta ti sa mahang dooh noo gó taganá bã sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë. ¹⁴Ta ti ÿ wén her'oot, wyt ta maab hë do hyb n'aa, Judah häd näng do hanaa Jesus ër wahë n'aa. Sa ky n'aa rod ky n'aa Mosees her'oot

9 7.7 Abaraãm bahãnh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji bahapäh ta tii hã.

noo gó, dooh Judah panaa hã taky dëë bã sa ky n'aa rod rabahadoo hyb n'aa. ¹⁵Wyt ta maab hë, takahÿÿd kãn ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë, Rewi panaa nado wäd. Ti hyb n'aa takahÿÿd däg kãn na-ããj hë ky n'aa jaw'yyc doo, ji ky n'aa rod seeh, Merekisedek hadoo pé kaja däk do hyb n'aa kä. ¹⁶Ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë ti tawén bahado däk, Rewi panaa hyb n'aa nado, Mosees ky n'aa jaw'yyc do mejũũ doo da. Ji ky n'aa rod Jesus wén hado däk P'op Hagä Do wë, takabaj'aa do hyb n'aa, tawäd had'yyt do hyb n'aa. ¹⁷Tii d' tawén hadoo, hahÿÿ da P'op Hagä Do ky hadoo do hyb n'aa paa ta hã:

“Sa ky n'aa rod had'yyt hë da wë ÿÿ òm,
Merekisedek, sa ky n'aa rod wë ÿÿ hadoo péh.”^h

¹⁸Ti hyb n'aa kä, ta ky n'aa jaw'yyc do pooj jé kan'oo däk do kado hõm kãn hÿÿ kä nahejoonh do hyb n'aa. Dooh tahajaa péh. ¹⁹Dooh noo gó Mosees ky n'aa jaw'yyc do haja bã baad had'op ji bahadoo, P'op Hagä Do wë ji bahõm hyb n'aa. Ti bahãnh baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do an'oo däk hÿÿ kä. Ta ti ta tyw n'aa me ër hajaa ër kaja bã P'op Hagä Do wë.

²⁰Ta ky kaneh'ÿÿt doo me ta häd gó P'op Hagä Do ky däng paa ta ti papuuj hadoo do taban'oo däk noo gó. Rewi panaa sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë rabahado padëëk noo gó, dooh ta häd gó P'op Hagä Do ky dëë bã tanah'ÿÿt sa hã tanoo do ramoo bok doo. ²¹Jesus kä ji ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahado däk bã, ta ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky dëë kãn tanah'ÿÿt doo. Hahÿÿ da ta kyyh ta hã:

“Baad ÿ ky däng hahÿÿh,
dooh ÿ h'yy kahÿÿd bã:
‘Sa ky n'aa rod had'yyt hë òm wë ÿÿ.’”ⁱ

²²Ky kaneh'ÿÿt doo me Jesus hã P'op Hagä Do ky däng do hyb n'aa, pooj jé Mosees hã taky n'aa enooh do bahãnh baad ub hÿÿ kä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë ji tamahũũm doo, ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Jesus hyb n'aa takaja däk né hë ji hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

^h 7.17 Saaw-Mo 110.4

ⁱ 7.21 Saaw-Mo 110.4

²³ Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do hã kä, ta see dajëb bã paah, takah'ÿÿt paa ta seeh. Sa wahë n'aa gó radejëp do hyb n'aa, dooh sét ub haja bã P'op Hagä Do wë tamoo wäd had'yyt bã. ²⁴ Tii d' nado Jesus. Jesus awäd had'yyt hë do hyb n'aa, ji ky n'aa rod had'yyt hë P'op Hagä Do wë. ²⁵ Ti hyb n'aa, baad tabahajaa tedëëb bã ta hyb n'aa P'op Hagä Do wë hah'üüm doo. Awäd had'yyt hë, sa hyb n'aa taky n'aa etsëë hyb n'aa.

²⁶ Ti hadoo pé né hë ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do ji karën. Baad tabahajaa ër tamasaa bã sahõnh hã. Baad ub ti P'op Hagä Do matym gó. Dooh baad nadoo do tamoo wäd bã. Dooh nesaa pé ta hã. Nesaa do moo bok do h'yyb nahado. Hÿ pong jé sahõnh hë sa bahãnh tabahadoo P'op Hagä Do an'oo bã. ²⁷ Dooh hyb n'aa pé sa ky n'aa rod wahë n'aa wób rabahed'oo doo da tamoo wäd bã. Ta äh hã had'yyt hë P'op Hagä Do hã rama ejuu paa tii. Pooj jé, sa daaj hë nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama hej'uu, tii bã sa wakãän, Isaraéw buuj nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama eju kãn. Tii d' nado Jesus. Sét nuu me ub nesaa do ta wób ramoo bok do sãm tan'oo däk P'op Hagä Do hã, ta daaj hë takan'oo däk noo gó sa hyb n'aa tadajëp hyb n'aa.^j ²⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do hã, ajyy sa da hadoo do nemuun h'yyb nahej'oonh do rakasëëw däk sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagä Do wë rabahadoo hyb n'aa. Tii d' nado P'op Hagä Do ky kaneh'ÿÿt doo me taky däng do hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do jawén kan'oo däk doo. Ta T'aah tasëëw däk ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do tabahadoo hyb n'aa kä. Baad had'op had'yyt hë ta T'aah bahadoo P'op Hagä Do an'oo bã.

**Jesus ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät do
P'op Hagä Do wë ky n'aa hahÿÿh**

8 Hahÿ ti bë ÿ maher'oot do mahang tak'ëp baad hadoo doo: Ti anyy däk né hë ër ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät doo. Hÿ pong jé, P'op Hagä Doo, Sahõnh Ta Bahãnh Hadoo Do hub hënh, takaweh'ëëh doo bã tabaso däk. ² P'op Hagä Do matym gó, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa bã ër ky n'aa rod moo wät, badäk hahÿÿ bã sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ajyy ratamaa sooh doo bã nado.^k

^j 7.27 Dooh hyb n'aa pé hajöo nuu me tii d' tabad'oo.

^k 8.2 Esodo bód, tég eh do 26 hã takerii däk ta ti sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ky n'aa. Ta ti yt hã nado Jesus moo wät.

³Sahõnh hē ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'äät do^l rasēm P'op Hagä Do matym n'aa P'op Hagä Do wē tamanaa hyb n'aa, sa masããh wób P'op Hagä Do hã tama ejuu hyb n'aa na-ããj hē. Ti hyb n'aa taw'ääts hē Jesus Kristo na-ããj hē manaa P'op Hagä Do matym n'aa. ⁴Badäk hahÿÿ bã Jesus awäd nä bã paawä, dooh sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wē tado bã paawä, anyy däk do hyb n'aa Rewi panaa P'op Hagä Do hã rama ejuu doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da. ⁵Sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa, hÿ pong jé hanäng do häd hadoo do katamaa sooh do yt hã ti ramoo heb'ook. Doo P'op Hagä Do bawät do heh'äät do tado bã ta ti tób ta yt hã ramoo bok do ër wén hapäh, hahÿÿ da Mosees P'op Hagä Do maher'oot do paa hyb n'aa: “Mamoo wäd ta tii, hahÿ waëë hã a hã ÿ metëëh do hadoo da, mahapäh do hadoo né hē.”^m Heh'äät doo, hÿ pong jé tii. ⁶Baad ub né paawä sa ky n'aa rod Rewi häd näng do panaa ramoo bok doo, tak'ëp baad ub ti bahãnh Jesus ër ky n'aa rod moo wät doo. Tii d' tawén hadoo, ta tyw n'aa papuuj ta hyb n'aa P'op Hagä Do wē ër kajaa Jesus anoo doo, p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do bahãnh do hyb n'aa.ⁿ Tak'ëp baad ub ti bahãnh na-ããj hē ër hã taky n'aa enooh doo.

⁷Pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do an'oo bã paawä, baad ub sahõnh hē tabahadoo hyb n'aa, tii d' tado bã paawä, dooh hyb n'aa pé paawä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh péh. ⁸Tii bã, P'op Hagä Do bahapäh bã, dooh né hē raky dahé bã Mosees sa sii takaner'ood wät doo, hahÿÿ da ta kyyh:

“Ti awät bë pooj jé papuuj Isaraéw buuj sii ÿ kaner'oot doo, Judah buuj sa sii na-ããj hē.

Ta tyw n'aa papuuj ÿ anoo da sa hã.

⁹Sa wahē makũ sa sii ÿ her'ood wät do paa nahado da tii, ÿ man'yyh noo gó Esit bã naa.

Raky nadaheeh do hyb n'aa paa sa sii ÿ ber'ood wät doo, ÿ eréd hõm paa sa wahē makũũh”, näng mã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

^l 8.3 Isaraéw buuj hã rama erih do hahÿÿh. Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do sa ky n'aa taker'oot tég nad'ëëd is do 3 hã.

^m 8.5 Esodo 25.40

ⁿ 8.6 Hahÿÿ d' tahanäng pé ti rakaner'oot do ky n'aa: Sinaih waëë hã P'op Hagä Do anoo paa sa hã ta ky n'aa jaw'yyk doo. Isaraéw buuj raky dahé bã, P'op Hagä Do ky n'aa edëng sa hã, taky däng paah. Tii bã ta kyyh ragadoo. “Áã ky daheeh da”, nãk sa kyyh P'op Hagä Do hã.

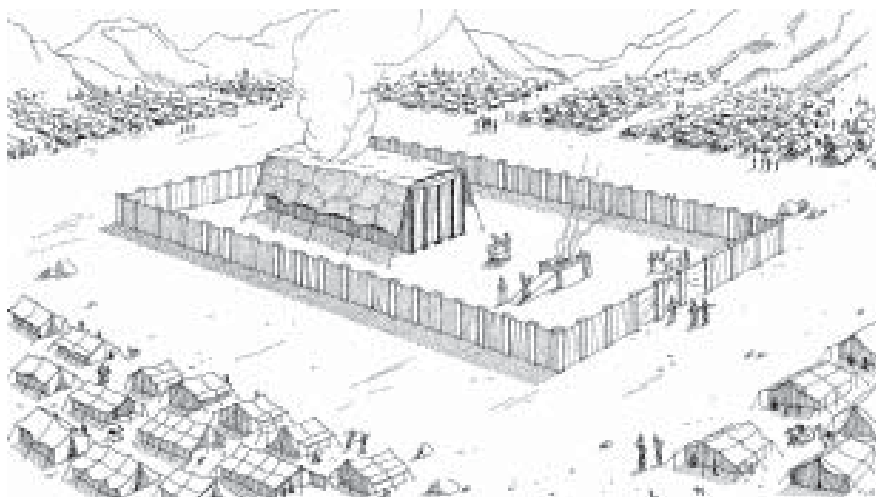
- 10 “Hahỹỹ da ta tyw n'aa papuu
 ta jawén Isaraéw buuj sa hã ỹ metëéh doo:
 Sa h'yyb gó da ỹ banoo ỹ ky n'aa jaw'yyk doo.
 Sa h'yyb tym gó da ỹ berih hadoo da ta tii.
 Ỹ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo.
 Karapé haa d' tii.
- 11 Ti noo gó da,
 dooh hyb n'aa da rama met'ëëg wät sa da hadoo do kēh ỹ
 n'aa hã.
 Dooh hyb n'aa da sa wakãän rama met'ëëg wät pé ỹ
 rabahapäh hyb n'aa.
 Sahōnh hē da ỹ rabahapäh.
 Hyb n'aa sakog is doo, hyb n'aa jewyk do sii hē ỹ da rahapäh.
- 12 Tii d' tawén hadoo,
 ỹ mabaan hōm da baad nadoo do ramoo bok do paah.
 Dooh da ỹ hyb n'aa es'ee wäd bā nesaa do ramoo bok do
 paa.”^o Näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

13 Sa sii takaner'oot do papuu P'op Hagä Do ky däng do hyb
 n'aa, tado hōm pooj jé sa sii takaner'ood wät do paah. Ta säg däg
 tii. Edah tagawatsik. Ta tyw n'aa papuu tan'oo däk.

Badäk hahỹỹ hã P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa hahỹỹh

9 Ti anäng paa pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood
 wät do paa ky n'aa jaw'yyk doo, ji hã metëéh do nyy da P'op
 Hagä Do wë ji kajaa, ta hã ji hyb n'aa jaw'yyk hyb n'aa. Ti anäng
 paa na-ãäj hē badäk hahỹỹ bā P'op Hagä Do raj'aa etsë do tób
 n'aa, P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa ramaneëéh doo. ²Sa
 hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa katamaa sooh do yt hã, ta
 gawakō tsyt hē P'op Hagä Do wë kasëew däk do ramaneëéh doo
 gó tagadahäng ta bag tyng, pāw tyng n'aa, P'op Hagä Do matym
 gó kametëéh do pāw n'aa na-ãäj hē. ³Ta baa besuu n'aa bahānh
 tagadäk ta gawakō tsyt hē P'op Hagä Do wë kasëew däk do
 heh'äät doo. ⁴Tii bā tabahäng k'ääts tég gabarëéh do s'ëeb buu
 benyym do rabahejuu do tyng n'aa. Tii bā tabahäng ta hood
 P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa
 na-ãäj hē. K'ääts tég gabarëéh do ta hã. Tii gó rabat'oonh hahỹỹh:

^o 8.12 Jeremij 31.31-34



P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa heen n'aa (Heberew 9.1-10)

Manah häd näng do hood k'ääts gabarëeh do s'ëëb, Manah ta gó, Arāw tatu n'aa ta ts'oooh genä hōm doo, pä gatsebak do na-āāj hē ta hā Jawéh ky n'aa jaw'y'yk do kaherih doo. ⁵ Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa jó rabab'ëeh kabaj'aa do kég enäh do heen n'aa kerubīm ramaneëenh doo. Ta ti ganahaang gó P'op Hagä Do hejój kametëeh. P'op kerubīm kég ragadabëeh, p'op naa sa kég me rajasuu hyb n'aa ta ty gatsë. Ta tii bā, ta ty gatsë jó, P'op Hagä Do awug hōm nesaa do Isaraéw buuj ramoo bong doo.^p Hÿÿ kã, babã ÿ erih do hã, dooh né paawã tahaja bã sahōnh hē ta ti hedoo do ky n'aa bē ÿ maher'ood bã, ⁶ tii da né hē sahōnh hē ta ti ragadebëeh sa hã P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa yt hã. Ta gawakō pooj jé gadäk doo gó sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë rabahej'ëeh ta tii bã P'op Hagä Do wë ramoo heb'oooh do ramoo bok hyb n'aa. ⁷ Ta gawakō t'öp gadäk doo gó jããm hē hajëe suun sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'ääat doo. Sét ta baab ken'y'yh sét nuu me tabajëng ta tii bã. Tabajëe suun bã, tamajë had'yyt hē sa mas'ãã booj yb aj'y' majyyw P'op Hagä Do kahesé doo bã, h'y' gatamah doo gó nesaa do tamoo wät doo, ta wób moo bok do na-āāj hē kawug hōm hyb n'aa. Majyyw tamanajë bã, dooh né hē tahaja bã tajëe bã tii bã.

^p 9.5 Ta noo gatsë pong jé P'op Hagä Do kahesé sa hã. Ta ti tabasooh bã Isaraéw buuj sa rod n'aa P'op Hagä Do wë wahë n'aa rabana nesaa do ramoo bong do P'op Hagä Do bawug hōm hyb n'aa, takajesu däk hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta noo gatsë na-āāj hē ramaneëenh "kajesu n'aa noo gatsë n'aa", kajesu däk do hadoo do hyb n'aa nesaa do sa h'y'yb gó hanäng do paah.

⁸Ta tii hã P'op Hagã Do Sahee metëeh hahÿÿh: P'ooj ub, sa hã P'op Hagã Do kahesé do tób n'aa ky n'aa jaw'yyk do yt hã rababok nã bã, dooh sa hã tagasëets nã bã ta tyw n'aa hadoo ta gawakõ tak'ëp P'op Hagã Do wë kasëew däk doo hënh. Dooh tagasëets nã bã sa wë ta tyw n'aa P'op Hagã Do wë tahanäng pé tii. ⁹Da hë Kristo hã kaja däk do metëe n'aa ub sahõnh hë ta tii. Dooh P'op Hagã Do matym n'aa ramehen'aa doo, dooh sa masãäh majyyw ta wë ramahen'aa do na-ãäj hë tahaja bã baad tabahado däk tan'oo bã P'op Hagã Do hyb n'aa jew'yyk do sa h'yyb. ¹⁰Jããm hë ji awëh, ji awa, ji eëek do ky n'aa ub tii. Jããm hë naëng me sa hã renãm do ky n'aa tii. Papuuj kajaa do pooj jé ky n'aa jawyyg n'aa tii. Dooh t'öp ji h'yyb tenyyw bã.

Jesus majyyw ky n'aa hahÿÿh

¹¹Kristo kã, baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj kaja däk do hã ji ky n'aa rod wahë n'aa heh'äät P'op Hagã Do wë tabahadoo noo gó, dooh tajëe suun bã P'op Hagã Do tób n'aa gó badäk hahÿÿ bã ajyy tamaa sooh doo gó, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Kristo bajëe suun tak'ëp baad tabahadoo bã. Hÿ pong jé, P'op Hagã Do matym gó né hë tabajëe suun. ¹²Kabara majyyw, booj yb taah majyyw nado ti t'ĩ hënh tamajë sun doo, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Ta majyyw né ti tamajë sun doo, tan'oo däk doo. Sét nuu me tii d' tabad'oo, P'op Hagã Do wë ër tabedëeb had'yyt hë hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hënh tabab'aanh péh. ¹³Kabara majyyw, booj yb aj'yy majyyw, booj yb taah ÿÿnh rajú däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk do na-ãäj hë, ta wób sa hã sa ky n'aa rod ratsawyh bã, baad rabahado padëek p'aa hënh. J'ooj hë né paawã rabenyyw bong ratsawyh wät do an'oo bã,^q p'aa hënh rahajaa P'op Hagã Do tób n'aa hënh rabahõm. ¹⁴Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tak'ëp ta bahãnh Kristo majyyw ër h'yyb tabenãm nesaa do ji moo wät do dajëb hanoo do mahãnh, P'op Hagã Do hedëb had'yyt do wë ër moo bok hyb n'aa kã. P'op Hagã Do Sahee hawäd had'yyt do hejój gó ta daaj hë Kristo kan'oo däk P'op Hagã Do hã tadajëp noo gó. Dooh nesaa pé ta hã.

^q 9.13 Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa, dooh rahaja bã P'op Hagã Do tób n'aa hënh rahõm bã tób kamag nãng do yt hã hewäd nã doo, kamag hã, dajëp do paa k'yy hã na-ãäj hë moo dãng doo. Rabenyyw bong hyb n'aa, p'aa hënh P'op Hagã Do tób n'aa hënh rabahajaa rabahõm hyb n'aa, ratsawyyh sa hã booj yb taah ÿÿnh hahiin do rajú däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk doo. Ta ti ky n'aa ti babã tahe'oot doo.

¹⁵Ta ti hyb n'aa kä, Kristo né hē ti ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wē gasēets hōm doo, P'op Hagä Do asēew hōm do ragadoo hyb n'aa nahānh doo, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do sa hā. Tada jēp do me tabedēeb kän tii, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do sa hā mejūū do noo gó nesaa do ramoo bok do paa mahānh.

¹⁶⁻¹⁷Ky n'aa jaw'y'yk do ta see erii bā tametēeh hyb n'aa ta me jaa wē tabaym ta ma paa tada jēp jawén paa bā, jāām hē wē ym do gadoo ta ma paah, ta hā ky n'aa kenooh do paa da jēp bā kä. Dajēp né hē sahōnh hē rabahapāh bā, tii bā kerih do paa ky n'aa jawyyg däg kän. Kerih do mo haj'aa nāng do edēb nā bā, dooh kerih do ky n'aa kajawyyg nā bā. ¹⁸Tii da p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do hā. Jāām hē tahyb n'aa jawyg däk sa mas'āā see rada j'ēep do jawén paa bā. Ta majyyw hyb n'aa taky n'aa jawyg däk P'op Hagä Do ky dāng doo. Hahȳy d' paa tii: ¹⁹Sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y'yk do Mosees maher'ood wät do jawén paa bā m' Isaraéw buuj sa hā, tado däk mā jawii isop hād nāng do mooh, b'éé wii hahiin do sii hē m', ti m' tadatu booj yb taah wób majyyw naēng mahang kamekuuj däk doo gó. Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y'yk do kerih do jó tatsawyyh, ti m' Isaraéw buuj sa hā tatsawyh hōm mā na-āāj hē. ²⁰Ti m' Mosees ky hadoo sa hā: “Jawéh kaner'ood wät do bē sii metēē n'aa hahȳ majyyw. Ta kyyh bē gado däk, bē kyyh Jawéh gado däk na-āāj hē hahȳ majyyw metēeh”,^r nāng mäh. ²¹P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y'yk do kerih do jó majyyw tatsawyh hōm doo da, tatsawyh wät na-āāj hē P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa hā, sahōnh hē ta nahēē jó, sahōnh hē ta gó hanāng do jó na-āāj hē. ²²P'eets hē paawā sahōnh hē takenyyw däk P'op Hagä Do wē sa mas'āāh majyyw hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'y'yk doo gó takerih. Majyyw takanan'oo däg bā, dooh takawug hōm bā nesaa do ji moo wät doo. Tii da né hē Mosees ky n'aa jaw'y'yk do baher'oot.

²³Tii da né hē nag'aap hē ȳ etsén wät do renām paa P'op Hagä Do mejūū, jāām hē h̄y pong jé hanāng do heen n'aa hado né paawā ta tii. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, h̄y pong jé hanāng doo, heh'āat doo, jāām hē takenyyw däk tak'ēp baad hadoo doo me, ji mas'āāh majyyw bahānh baad hadoo doo me. ²⁴Ti hyb n'aa, dooh Kristo ajēē suun bā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakō tak'ēp ta wē kasēew däk do ajyy ratamaa sooh doo gó. H̄y pong jé hanāng do

heen n'aa ub ta tii. Hỹ pong jé né hẽ taheh'ää́t bã kä Kristo bajëë suun, tanu dëë kãn, t'ĩĩ hẽnh P'op Hagä Do matym gó ẽr taky n'aa etsëë hyb n'aa. ²⁵Dooh hajõõ nuu me hỹ pong jé P'op Hagä Do matym gó Kristo ajëë suun bã ta daaj hẽ takan'oo däk hyb n'aa, sa ky n'aa rod wahë n'aa Rewi panaa rabahed'oo doo da. Sét ta baab kenäh had'yyt hẽ sa mas'ää́ majyyw me rabahej'ëëh tii, P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakõ tak'ẽp ta wẽ kasëew däk doo gó. ²⁶Hajõõ nuu me ta daaj hẽ Kristo kan'oo däg bã paawä, hajõõ nuu me Kristo bahob wät paawä badäk hahỹ P'op Hagä Do pahuunh noo gó naa. Dooh tii da Kristo adoo bã. Sét nuu me ub, tabedaa däk bã kä badäk hahỹ hã ji hawät do gawatsig hõm noo gó, Kristo kaja däk ta daaj hẽ takan'oo däk doo me, tadjëp doo me nesaa do tabawug hõm hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hẽnh tabab'aanh péh. ²⁷Sahõnh hẽ ji, sét nuu me né hẽ ji dajëp. Ji dajëp jawén paa bã kä P'op Hagä Do ky däng da nyy da ji tabad'oo, baad tado bã, baad tanado bã. ²⁸Ti hadoo, sét nuu me Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ta daaj hẽ takan'oo däk dajëb hã, ta dajëp doo me, ta majyyw me, nesaa do hajõk do ramoo bok do tabawug hõm hyb n'aa. P'aa hẽnh da Kristo kajaa. Nesaa do ji moo wät do hyb n'aa nado tii kä. P'aa hẽnh tawén kaja kãn da, ta hã gad'aa do tamahũum hyb n'aa P'op Hagä Do wẽ kä, ta tii bã raboo had'yyt hẽ hyb n'aa kä.

Jesus dajëp doo me ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wẽ tagasëëts hõm do ky n'aa hahỹh

10 P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Isaraéw buuj hã kan'oo däk do paah, baad hadoo do P'op Hagä Do ky däng do ta jawén kajaa do maëts ub tii. Dooh heh'ää́t do hỹ pong jé hanäng do tado bã. Ti hyb n'aa dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bã baad had'op rabahadoo tan'oo bã. Dooh baad had'op rabahadoo tan'oo bã sét ta baab kenäh had'yyt hẽ sa mas'ää́ see P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oooh doo. Ti hado had'yyt né hẽ ran'oo bã. ²Ta ky n'aa jaw'yyk do haja bã paawä baad had'op rabahadoo tan'oo bã P'op Hagä Do wẽ han'aa do ta hã rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, dooh hyb n'aa wäd pé paawä sa mas'ää́h wób raneboh bëeh, P'op Hagä Do bawug hõm hyb n'aa nesaa do sa hã hanäng doo. Sa h'yyb gó hanäng do paa kawug hõm bã paawä, dooh rahyb n'aa es'ee wäd bã paawä nesaa do ramoo bok do paah. ³Ta tii hã dooh né hẽ baad ji hado däg P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do matym n'aa ta baab had'yyt hẽ ramehen'aa doo, nesaa do awät nä

sa h'yyb gó rahyb n'aa esee tan'oo bã. ⁴Tii d' tawén hadoo, dooh né hē booj yb aj'yy majjyyw haja bã, dooh kabara majjyyw haja bã nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tado hõm bã.

⁵Ti hyb n'aa badäk hahÿÿ bã Kristo kajaa noo gó kä P'op Hagä Do hä taky hadoo:

“Sa masããh majjyyw a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo.

A matym n'aa a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo. Ti hyb n'aa ÿ dab näng ÿ majjyyw näng man'oo bã majjyw ÿÿ ÿ banoo hyb n'aa ta sãm”, näng paa ta kyyh.

⁶“Doo magado bã õm rama heju doo.

Doo magado bã a matym n'aa a wë ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do mabawug hõm hyb n'aa paawä”, näng mäh.

⁷“Tii bã hahÿÿ da këh ÿÿh:

‘Mahegãã P'op Hagä Doo. ÿ kaja däk, a kyy kerih doo gó këh ÿ n'aa takerih doo da, makarën do ÿ moo wät hyb n'aa.’ ”^s

⁸Doo m' sa masããh majjyyw, dooh m' P'op Hagä Do matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, dooh m' ta wë rama ejuu doo P'op Hagä Do karën bã. Doo m' na-ããj hē takarën bã ta matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa paawä. Doo m' ta ti tagado bã, näng mä Kristo kyyh pooj jé. Ti taky hadoo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejõ né paawä ta tii d' rabahed'oo. ⁹Ta jawén hahÿÿ d' mä Kristo kyy kä: “Mahegãã P'op Hagä Doo”, näng mäh, “ÿ kaja däk, makarën do ÿ moo wät hyb n'aa kä”, näng mäh. Gawatsig hõm pooj jé sa hä kamejüü do rabahed'oo do paah, ta ti taheer'oot do hä ji bahapäh. P'op Hagä Do gasëets hõm hÿÿ kä ta tyw n'aa papuu. ¹⁰P'op Hagä Do karën do Kristo bad'oo do hyb n'aa, ta daaj hē Jesus Kristo kan'oo däk do hyb n'aa èr hyb n'aa tadajëp hyb n'aa, kado hõm nesaa do èr h'yyb tym gó hanäng do paah. Tsyt hē P'op Hagä Do wë èr tabasëew däg kän. Sét nuu me dajëb hä takan'oo däk. Jããm né tii.

¹¹Ta ãh hä had'yyt hē sa ky n'aa rod Arãw panaa hedoo do ramoo bok ramoo heb'ooh do P'op Hagä Do tób n'aa yt hä. Ta ãh

^s 10.7 Saaw-Mo 40.6-8 hä takerii däk tii. Kristo kyyh ta Yb hä tii.

hã had'yyt hẽ rama ejuu rama ejuu do paa péh, dooh né paawã ta ti haja bã nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tawug hõm bã. ¹²Tii d' nado Jesus Kristo bad'oo hỹĩ kä. Sét nuu me ub takan'oo dák nesaa do ẽr moo bok do hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. Jããm né tii kä. Tii d' tabad'oo do jawén paa bã hỹ pong jé, P'op Hagä Do hub hẽnh, ta hã P'op Hagä Do weh'ëeh doo bã tabaso däg kãn. ¹³Ti noo gó kä tagada ta majĩ P'op Hagä Do nes'ëem, Kristo raky daheeh P'op Hagä Do an'oo bã kä. ¹⁴P'op Hagä Do hub hẽnh tawén so däg kãn, sét nuu me ẽr hyb n'aa tadajëp doo me baad had'op rabahado padëek tan'oo bã tsyt hẽ P'op Hagä Do wẽ kasëew bong doo.

¹⁵P'op Hagä Do Sahee na-ããj hẽ ẽr tamaher'oot ta ti ky n'aa. Hahỹĩ da ta kyyh:

¹⁶“Hahỹĩ da papuuj Isaraéw buuj sii ta jawén ÿ kaner'oot doo: Sa h'yyb gó da ÿ banoo këh ÿ n'aa jaw'yyk doo. Sa h'yyb tym gó da ÿ berih hadoo da tii”,^t näng mäh.

¹⁷Ti m' ahõm nã ta kyyh:

“ÿ mabaan hõm da baad nadoo do ramoo bok do paah. ÿ mabaan hõm da ÿ mejũũ do raky nadaheeh doo”,^u näng mäh.

¹⁸Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hõm do hyb n'aa baad nadoo do ji moo wät do paa kä, dooh hyb n'aa wät pé ramoo heb'oooh do paa sa ky n'aa rod ramoo boo bã nesaa do kado hõm hyb n'aa paawã.

¹⁹Hỹĩ kä wakãn haa hedoo doo, Jesus majyyw hyb n'aa neỹm doo gó ẽr hajaa ẽr ajëe p'ëe hadoo ta gawakõ tak'ëp P'op Hagä Do wẽ kasëew dák do hadoo doo gó. P'op Hagä Do matym gó ẽr hajaa ẽr ahõm bã had'yyt hẽ ÿ hanäng péh. ²⁰Jesus dajëp doo me ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wẽ tagasëets hõm. Ta baa besuu n'aa tatab'ëes tii.^v Edëb had'yyt hẽ da jé ta ti tyw n'aa gó P'op Hagä Do wẽ hahõm doo. ²¹Ti anäng ẽr ky n'aa rod P'op Hagä Do wẽ tak'ëp hyb n'aa jawyk doo, hỹ pong jé P'op Hagä Do bawät doo bã bag'ãas doo.

^t 10.16 Jeremij 31.33

^u 10.17 Jeremij 31.34

^v 10.20 P'ooj ub, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã ti anäng ta baa besuu n'aa pãan hebaan do s'ëëb. P'op Hagä Do kahesé doo bã noo gatsé n'aa tii. Dooh ji haja bã ta tii bã ji tabëej bã. Hỹĩ kä, Kristo hyb n'aa ẽr hajaa P'op Hagä Do wẽ ẽr ahõm bã.

22Ta ti hyb n'aa, taw'ãäts hē ēr h'yyb ehub doo me, baad ēr h'yy ka'eeh doo me na-ãāj hē ēr kah'ūūm P'op Hagä Do wē. Dooch ēr h'yyb ēr taky n'aa tapa wäd bā Kristo an'oo bā. Baad ēr bahado dāk na-ãāj hē P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa ēr hajaa P'op Hagä Do wē ēr ahōm bā.^w 23Taw'ãäts hē h'yy ganajēng doo me had'yyt hē ēr gada baad hadoo do ēr hā taky dāng doo, ēr gada ēr hanāng doo. Ēr hā ky dāng doo, moo wäd had'yyt hē taky dāng doo. 24Taw'ãäts hē ēr tyw n'aa esoos nyy d' ēr bad'oo ēr h'yyb mahūūm ēr da hadoo doo, rah'yyb hadoo hyb n'aa, kamahān heh'äät do ēr mahang takah'ūūm hyb n'aa, baad hadoo do ta wób wē ji moo wät do takah'ūūm hyb n'aa na-ãāj hē. 25Taw'ãäts hē dooch ēr eréd bā P'op Hagä Do hyb n'aa ēr kahet'aa doo, ta wób, h'yy gejë hōm do rabahed'oo doo da. Taw'ãäts hē ta wób ēr h'yyb en'yyim rah'yy gajēē hōm mahānh. Taw'ãäts hē baad ta bahānh tii d' ēr bad'oo, tabedaa dāk Jesus matēēh do bē bahapāh do hyb n'aa.

26Bē h'yy gejë hōm manā ŷ wén nāng bē hā, ji h'yyb haj'aa hē Jesus ji mak'yyts bā, nesaa do ji moo wäd nā bā had'yyt hē, ji hapēē dāg né paawā baad hadoo do ky n'aa hā, hŷ jawén dooch tanyy wäd bā kā P'op Hagä Do hā ji anoo do pan'aa nesaa do ji moo wät do kawug hōm do sām. 27Jāām né hē ti awät heŷŷm doo gó ji gada P'op Hagä Do ji taky n'aa etyy do baad nadoo do wē. Jāām né da tēēg hōō tak'ēp haju do P'op Hagä Do majīi gawats'iik do ti awät da ta ti wē. 28P'ooj ub, Mosees ky n'aa jaw'yyk noo gó, radej'ēep paa sahōnh hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do mak'yyts doo. Tanyy bā pawóp hē, tamawoob hē ta ti hapāh doo, dooch né rat'yyd mehīin bā ta ky n'aa jaw'yyk do mak'yyts doo. 29Nyy da bē hā? Dooch g'eeh ti bahānh P'op Hagä Do rejā da P'op Hagä Do T'aah makyys doo, Jesus majyyw ty n'aa ges'yyk doo, P'op Hagä Do Sahee ji tat'yyd mehīin do ky n'aa rejāā doo? Jesus majyyw né ti ta hyb n'aa ta tyw n'aa P'op Hagä Do wē gasēēts hōm doo. Ta hyb n'aa né hē P'op Hagä Do wē rakasēew dāk paah. 30Ēr hapāh né hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hahŷ her'ood wät doo: “ŷ né ti sa sām habaanh doo. ŷ né tii.”^x “Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa

^w 10.22 P'ooj ub Isaraéw buuj rabahed'oo do ky n'aa gó tabeh'ūūm. P'ooj ub, ranahaja bā P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rahōm bā baad sa h'yyb nadoo do hyb n'aa, ratsawyyh sa hā booj yb taah ŷŷnh raju dāk do paa ooj naēng mahang kamekuuj dāk doo. Setsi ta āh tabahado dāk bā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū rabehop. Tii bā kā, baad rabahado padēēk p'aa hēnh. Tii bā rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rabahōm. Ti ky n'aa gó tabeh'ūūm.

^x 10.30 Dew-Teronom 32.35.

etyy da ta karapee”,^y näng na-ããj mäh. ³¹Tak'ëp ta ãm n'aa näng P'op Hagä Doo, hedëb had'yyt do moo gó ji tarejã däg bã!

³²Taw'ããts hë bë hyb n'aa es'ee nyy da baad bë babok p'ooj ub, panyyg hanäm do hä bë h'yy kadaw'uuh jawén paa bã. Tabad'op hë bë h'yy gejë hõm ti noo gó, baad nadoo do bë ahob né paawä. ³³Bë hyb n'aa es'ee nyy da ta see pé noo gó bë raky n'aa rejãã paah, nyy da paa bë rarejãã. Bë nado paa tii, ti noo gó rarejãã doo, bë hyb n'aa esee paah, bë masa paa ta ti hah'oop doo. ³⁴Ti noo gó bë t'yyd mehĩn paa bë da hadoo do radewäts b'ëeh doo, bë masa paa sa hä. Tsebee gó bë gadoo ti noo gó bë ma rado hõm doo, ti bahãnh baad hadoo do nahãnh do ti awät bë pooj jé hỹ pong jé bë hapäh do hyb n'aa. ³⁵Ti hyb n'aa bë h'yy gejë hõm manäh. Baad had'yyt hë Jesus hä bë h'yy kae bã, tak'ëp baad hadoo do bë gadoo da. ³⁶Taw'ããts hë h'yyb jawyg gó, h'yy ganajëng doo me bë gadoo bë ahoop doo, P'op Hagä Do karën do bë bahaja däk bã kã, bë gadoo hyb n'aa bë hä taky däng doo. ³⁷Hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa:

“Edaa däk da ti hawät do kajaa.

Dooh da tatabëej bã taky däng do noo gó.

³⁸Karapé haa, matym yỹ gó baad hedo padëek doo,
rah'yy ka'eeh do hyb n'aa da rababoo had'yyt hë.

Dooh da y tsebee bã h'yy gajëe hõm do wë”, näng mäh.^z

³⁹Ëer kã, dooh ta tyw n'aa heréd hõm do ër ado bã, ragawatsig hõm doo hënh hahõm doo gó haboo däk doo. H'yy ka'eeh do ëer, nesaa do mahãnh hedëp doo.

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahỹỹh

11 Hahỹỹ d' tahanäng pé ti ji h'yy ka'eeh doo: Baad ji bahapäh do ti ji h'yyb gó, ji gadoo né da ji pooj jé ji gada doo. Te hub né hë, ti awät né da ji nahapäh doo, baad ji bahapäh ji h'yyb gó. ²Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do wén gadoo ër wahë makũũh.^a

³P'op Hagä Do hä ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa, ër hapäh hahỹỹh: Sahõnh hë badäk hahỹỹh, wë, kamarab, papỹỹj, sagõõh na-ããj hë, ta ky gabuuj

^y 10.30 Dew-Teronom 32.36, Saaw-Mo 135.14

^z 10.38 Habakuk 2.3-4.

^a 11.2 *Ër wahë makũũh* tawén erii wät, ta wakãän, Isaraéw buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do tama erih do hyb n'aa. Isaraéw buuj sa wahë makü ti sa ky n'aa tamaher'oot doo.

né hē P'op Hagä Do pehuuj wät. Ji nahapäh doo me tapehuuj wät da hē ji hapäh doo.

⁴Baad ub Abéw makū h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hadoo do tama ejuu paah, ta hÿÿj Kaih ma ejuu do nahado. Ti hyb n'aa baad né hē m' Abéw P'op Hagä Do hä. Baad mä P'op Hagä Do hä Abéw ma ejuu doo. Badäk hahÿÿ bä Abéw nawäd wäd né paawä, da hē nä tah'yy ka'eeh do paa er hä tametëeh nyy da ji h'yy ka'eeh.

⁵Aj'yy Enók häd näng do P'op Hagä Do masäg kän ta wē ta hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa paah. Dooh paa Enók dajëb bä. Dawuh up mäh. Dooh rawyyd wäd bä P'op Hagä Do mahüüm do hyb n'aa. P'op Hagä Do Enók h'yyb enäw had'yyt hē tabawät do hä, ta wē P'op Hagä Do mahüüm do pooj jé.

⁶Ji h'yy kanae bä, dooh ji haja bä P'op Hagä Do ji h'yyb enäw bä. Jé karën do P'op Hagä Do wē tahöm bä, jããm né hē tahajaa, P'op Hagä Do awät né hē taky dahé bä, baad hadoo do P'op Hagä Do anoo ta hä hesoos do hä taky dahé bä.

⁷Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa Nowéh tatamaa jat marakate, ta ÿÿm, ta taah, ta taah äj raked'ëep do hood n'aa. Marakate tatamaa jat Nowéh P'op Hagä Do maher'oot jawén paa bä sa pooj jé hana do ranahapäh nä doo. Nowéh h'yy ka'eeh doo, ta metëe n'aa ta wób sa hä. Nesaa do hä ta wób raky n'aa kety däk, Nowéh h'yy ka'eeh doo da rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad Nowéh wén hado däk ta matym gó.

⁸Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa tawén ky dahé wät P'op Hagä Do maher'oot noo gó hëej s'ee hënh tabahöm hyb n'aa, hëej ta hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo hënh. Abaraãm ky dahé wät, tatsyym kadoo, dooh né paawä tahapëe bä n'yy hënh ta ti hëej badäk. ⁹Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa hëej ta hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo bä tabawäd wät ta s'ee hënh naa hadoo doo da. Ta tii bä jé pad'yyt hē takehÿÿt. Sa masãh byyh s'ëeb sa tób rahÿÿt doo. Tii d' né paa Isak, Jakóh rabad'oo. Sa hä na-ãäj hē P'op Hagä Do ky n'aa enooh paa hëej Abaraãm hä taky n'aa enooh do paah. ¹⁰Ta tii d' paa Abaraãm rawén bok panang P'op Hagä Do mo haj'aa hä, nahänh doo, hÿ pong jé badäk do ragada do hyb n'aa.

¹¹Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa, neta né paawä ta ÿÿm Sarah, tabëej däg né paawä ta baab n'aa ta ÿÿm sii tabetaah hyb n'aa, Abaraãm panaa nyy däk, P'op Hagä Do moo wät né hē ta hä

taky däng do taky daheeh do hyb n'aa. ¹²Ti hyb n'aa kä, edaa däg né paawä tadajëp do ta t'aah benäng noo gó, sagõõh hawób däk, hood tęg hawób däg ta panaa ta jawén kä.

¹³Abaraãm, Isak, Jakóh na-ããj hẽ radejëp sa hã P'op Hagä Do ky n'aa eno däk do paa ragadoo do pooj jé. Ti hadoo né hẽ, rah'yy kae had'yyt hẽ radejëp bã kä. Ti hyb n'aa, dawëë naa rahapäh hadoo sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paah. Tsebee gó ragahëën ti sa h'yyb gó. Dooh m' badäk hahÿ tado bã sa panang heh'äät, sa nooh. Ta s'ee hënh naa, ta wób sa hãj n'aa bã habok do hadoo mäh, sa nooh. ¹⁴Sa hãj n'aa pan'aa hes'oos do tii, ta ti hedoo do her'oot doo. ¹⁵Dooh hëej reréd hõm do paa tado bã rah'yyb padëek doo. Tii d' tado bã paawä, rahaja paawä rababaaj nã p'aa hënh t'ĩĩ hënh. ¹⁶Panang hÿ pong jé badäk doo, hëej reréd hõm do bahãnh baad hadoo do resoos. Ti hyb n'aa, dooh P'op Hagä Do nu mebyy bã, “ÿ ti rah'yy kaha'eeh doo”, ta her'ood bã. Tenyyw hõm sa panang pan'aa hÿ pong jé.

¹⁷⁻¹⁸Abaraãm P'op Hagä Do metyy noo gó, taju paawä ta t'aah Isak P'op Hagä Do wë. Tii d' tawén doo paawä, baad P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Isak, sét had'os do ta t'aah Abaraãm aju paawä, hahÿÿ da paawä P'op Hagä Do ky hadoo paa ta hã: “Isak hanaa da a panaa heh'äät.”^b ¹⁹Abaraãm hã, P'op Hagä Do hajaa dejëp do ragenä boo bã tan'oo bã. Ti hyb n'aa, dooh né paawä Isak tadajëeb bã, ta t'aah tagadoo p'aa hënh, dajëp do mahang taganã wät hadoo.

²⁰P'op Hagä Do hã Isak h'yy ka'eeh do hyb n'aa taky n'aa edëng Jakóh, Esauh daheeh, sa pooj jé hawät do hã.

²¹P'op Hagä Do hã Jakóh h'yy ka'eeh do hyb n'aa tadajëb pooj jé taky n'aa edëë wät mã pawóp hadoo do Joséh taah, tii bã m' ta tatu hã tanu hyy häng bã m', P'op Hagä Do taj'aa etsëë kãn.

²²Joséh h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tabedaa däk bã tadajëp doo, taky däng mã Esit bã naa Isaraéw buuj raban'yyh da ta jawén. P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ sa hã nyy d' rabad'oo ta k'yy paa hã.

²³P'op Hagä Do hã Mosees yb, Mosees ÿñn rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Mosees benäng do jawén paa bã, tamawoob hẽ kamarab noo gó rajejën mã Mosees. Anãm mã sa hã sa t'aah. Dooh m' rajeÿÿm bã hãj n'aa wahë n'aa mejũũ doo.

^b 11.17 Genesis 21.12

²⁴P'op Hagä Do hä Mosees h'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh takarën bä Paraóh toog t'aah ramaneënh karapee tanado wät bä kä.

²⁵Dooh takarën bä nesaa do moo heb'oooh do sa da tah'yyb hado bä. Dooh takarën bä sa sii tatsebee bä. Ji wad'iits ti ta tii, ta hä. P'op Hagä Do karapee, Isaraéw buuj, sa sii rarejää do takarën tagadoo. ²⁶Tak'ëp baad ub ta hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do kajaa do tagada do hyb n'aa ta hä raky n'aa rejää doo. Tak'ëp ky n'aa gebah do Esit häj n'aa bä hanäng do bahãnh ti ta hä. Raky n'aa rejää do tawén gadoo, baad hadoo do ta sãm tagada do hyb n'aa ta pooj jé. ²⁷Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né hẽ tawén eréd hõm Esit häj n'aa. Dooh Esit häj n'aa wahẽ n'aa kawajään do tajeÿÿm do hyb n'aa tado bä. Dooh tah'yy gajëẽ hõm bä, P'op Hagä Do ji nahapäh do tahapëẽ däk do hyb n'aa. ²⁸P'op Hagä Do hä tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ Pas-kowa heen n'aa Isaraéw buuj ratab'ëes. Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ b'éé majyyw repeets hõm sa tób noo bä, dajëb manaa do sa taah wah'ëeh hedoo do tanadej'ëep hyb n'aa.

²⁹Isaraéw buuj rah'yy ka'eeh do hyb n'aa rabatsëg hõm akajar Hahiin Do häd näng doo me, bawoonh do ji mahõm do hadoo. Esit buuj kä rakarën bä paawä rabatsëg hõm Isaraéw buuj sa jawén, pehãs mä naëng me.

³⁰Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Jerikó häd näng do panang hadẽ pä s'ëeb kajäg bëeh, setsi ta ãh noo gó Isaraéw buuj ranu haw'õod bong jawén paa bä. ³¹ÿÿnh Rahab häd näng doo, hajõk do sii he'ÿÿh do paah, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa dooh tadajëb bä ta wób sa sii, panang babuuj P'op Hagä Do ky nadah'eeh do sa sii. Baad mä Rahab gadoo paa pawóp hadoo do Isaraéw buuj panang begã n'aa. Tamo n'aa jesuu, tajejën.

³²Badawëet paawä Gidejõn, Barak, Sãn-Sãw, Jepeté, Dawi, Samuéw häd enäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod na-ããj hẽ sa ky n'aa ji maher'ood bä. ³³Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta ti sa wób rado hõm sa majiĩ häj n'aa. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad P'op Hagä Do karën doo da ti sa wób rabag'ããs. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragadoo. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagä Do noo mesoo awad.

³⁴P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tëeg hõõ tak'ëp haju do mahãnh sa wób raked'ëep. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa sën-jeer mahãnh raked'ëep sa wób. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, nahej'oonh do paa hejooj padëek. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa

rakarejan sa majiĩ sii rakaneb'oooh noo gó, sa majiĩ ranes'ëem. ³⁵Ȳȳj wób p'aa hēnh ragadoo sa taah dejēp do mahang genā bong doo.^c

Sahōnh hē ta ti hedoo do ta wób rahapēē né paawā, h'yy ka'eeh do wób rahoop sa hā rarejāā doo. Rahob had'yyt hē, dejēp. Dooh P'op Hagā Do raky n'aa jejēn bā raked'ēēp hyb n'aa paawā. Tak'ēp baad ji bawād had'yyt do h̄y pong jé, ragenā bong bā kā, ti ragahēēn. ³⁶H'yy ka'eeh do wób raky n'aa rejāā, rahewyyh. H'yy ka'eeh do wób ramoo mewyyt, ratsyym mewyyt haak sapuuw hadoo doo me, ragadahew'ēēs doo gó radewāts b'ēēh. ³⁷Pā me ramakut h'yy ka'eeh do wób radejēp hyb n'aa. H'yy ka'eeh do wób rabaa gehōg hōm seer me. H'yy ka'eeh do wób sēn-jeer me radej'ēēp. Jé pad'yyt hē h'yy ka'eeh do wób raked'ēēp sa majiĩ mahānh. Jāām hē b'ée byyh kabara byyh h'yy ka'eeh do wób sa saroor. Dooh sa wē hanyys péh. Kasuud is paah. Rano n'aa masoo, rarahejāā. ³⁸Banawäng doo bā, waēē mahang, pā yb gabaho doo gó, k'āāts yt hā gabaho doo gó na-āāj hē rababok paah. Dooh rahyb n'aa p'eed bā badāk hah̄ȳy bā hanāng doo. Baad had'op ta tii. Badāk hah̄ȳy bā habong do wób, P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do sa bahānh ta tii, baad hadoo doo. ³⁹Baad ub ta ti sahōnh hē P'op Hagā Do hā, ta hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh paa ragado bā sa hā P'op Hagā Do ky n'aa eno dāk do paah. ⁴⁰Rawén ganadoo paa ta tii, baad hadoo doo, pooj jé taky n'aa enooh do bahānh, P'op Hagā Do h'yyb dāng do hyb n'aa sa hā ēr hā na-āāj hē, séd demuun baad had'op ēr bahadoo hyb n'aa kā.

**Dooh ji h'yy gajēē hōm bā baad nadoo do
ji ahob né paawā ky n'aa hah̄ȳh**

12 Ti hyb n'aa kā, hajōk h'yy ka'eeh do paah, p'ooj ub habong do paa ēr rahapāh do hyb n'aa, taw'āāts hē ēr eréd hōm sahōnh hē ji tahewaat doo, baad nadoo do ji tamasoo do na-āāj hē. Taw'āāts hē h'yy ganajēng doo me P'op Hagā Do karēn doo da ēr aboo had'yyt hē h̄y jawén, tsyym kas'ŷȳ do h'yy ganajēng doo me rawaj'aah doo da rakajaa bā kā. ²Taw'āāts hē Jesus hā ēr h'yyb padēēk. Ēr h'yy ka'eeh do du na do tii, ēr h'yy ka'eeh do kah'ūūm hanoo do tii. Tak'ēp tsebé do ta pooj jé tagadoo tagada do hyb n'aa

^c 11.35 P'op Hagā Do ky n'aa rod sa hā masa do P'op Hagā Do hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tii.

tagadoo paa b'aa kajatsëk do hã tadajëp doo. Dooh hyb n'aa Jesus nu mebyng pé ta tii d' tadajëp do hã.^d Tii bã kä, P'op Hagä Do sahõnh hë bag'ääs do hub hënh tabaso kãn, takaweh'ëëh doo bã. ³Bë hyb n'aa newë nyy da dooh Jesus h'yy gajëë hõm bã, tak'ëp ajyy nesaa do moo heb'ooh do ta hã rakamajë né paawä. Bë hyb n'aa newë Jesus, bë h'yy gejë hõm mahãnh. ⁴Bëëh, dooh dajëb bë ahob nä bã nesaa do hã bë h'yy keb'aah do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë h'yy keb'aah né hë, bë h'yy gejë hõm manäh. ⁵Bë mabaan hõm P'op Hagä Do kyyh bë tah'yyb en'yyim do hyb n'aa bë tamaher'oot doo. Bëëh, ta taah hã tabaher'oot tii. Hahÿÿ da ta kyyh ta kyy kerih doo gó:

“Tah ÿÿ, mamak'yyts manä mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do òm tametëëk doo.

H'yy gajëë hõm manä tak'ëp hadoo doo me òm tamaher'ood bã, òm tah'yy geãm bã.

⁶ Mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do metëëk takamahãn do hã.

Sahõnh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo, ta taah hedoo doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hewyyh hadoo ta see pé noo gó tametëëk hyb n'aa”,^e nãng ta kyyh.

⁷Baad nadoo do bë ahoop doo, bë tametëëk do pan'aa tii. Ta taah bë bahado däk do hyb n'aa, ta t'aah hã tabad'oo doo da bë hã tabad'oo ta ti metëëh. Sahõnh hë né hë sa taah hedoo do mahÿÿnh hadoo doo me sa yb metëëk. ⁸Mahÿÿnh do hadoo doo me P'op Hagä Do bë tama net'ëëg bã paawä, sahõnh hë ta taah tametëëk doo da, tii bã dooh paawä ta taah heh'äät bë do bã. ÿÿnh daap hetaah do taah hadoo paawä bë tii bã. ⁹Ër karepé noo gó, ër yb badäk hahÿÿ bã hanãng doo, mahÿÿnh do hadoo doo me ër rametëëk, ër wén weh'ëëh ër yb. Ti hyb n'aa taw'ääts hë ti bahãnh ër Yb hÿ pong jé hawät do ër ky daheeh, ta pa had'yyt hë ër babok hyb n'aa. ¹⁰Pawóp its ta baab noo gó ji yb ji rametëëk baad hadoo doo me sa hã, ër rabaw'ëëh hyb n'aa. P'op Hagä Doo kä ër tametëëk baad tabahadoo hyb n'aa ër hã, baad had'op, tsyt hë

^d 12.2 Judah buuj sa hã, b'aa hã ji dajëb bã tak'ëp ji nu mebyng. Sa hã P'op Hagä Do ky n'aa was'ee däk do tii d' dajëp doo. Ti hadoo né hë, dooh Jesus nu mebyy bã, baad hadoo do ta pooj jé tagada do hyb n'aa.

^e 12.6 Proweh-Bijos 3.11-12

nesaa do mahãnh ãr babok hyb n'aa kã, tsyt hã nesaa do mahãnh tabawãt doo da. ¹¹Ji hã rametãek doo, ji rahewyyh doo, dooh nã hã ji genaag bã ta tii d' ji hã rabad'oo do ti noo gó. Hejooñh ji hã, datés ji hã. Ti hado nã paawã, ta jawén kã, P'op Hagã Do mo haj'aa ji ahob wãt do hyb n'aa ji h'yy ganny dãk bã kã, tak'ãp h'yyb nyw gó baad had'op doo gó ji bawãt tan'oo bã kã.

¹²Ti hyb n'aa kã, bãeh, h'yyb nahejooj padãek doo, bãeh, h'yyb nahedo padãek doo, taw'ããts hã bã h'yy kahej'oonh, bã h'yyb hedo p'aa hãnh. ¹³Taw'ããts hã tyw n'aa dajang doo me bã babok, h'yyb nahed'oo do rah'yy ganejã hõm hyb n'aa, p'aa hãnh baad had'yit hã Jesus tyw n'aa gó rababok hyb n'aa kã.

Dooch ji mak'yys bã ji P'op Hagã Do maher'oot do ky n'aa hahãyãh

¹⁴H'yyb nyw gó bã aboo sahõnh hã sa wã. Tsytt hã, nesaa do mahãnh, P'op Hagã Do wã bã aboo had'yit hã. Tsytt hã nesaa do mahãnh ji naboo bã, dooh da Tak'ãp Hyb N'aa Jawyk Do ji hapãã bã da. ¹⁵Baad bã masaa bã da hadoo doo, dooh bã mahang makyys pã ji hã P'op Hagã Do ky enyym doo. Ji hã P'op Hagã Do ky enyym do makyys doo, ta hã h'yy gajãã hõm doo, baad nadoo do tadu n'aa, ta wób tah'yyb tatuk ta nemuun dawãã P'op Hagã Do mahãnh rababok hyb n'aa. ¹⁶Bã hyb n'aa matakã bã mahang tanaãyãh hyb n'aa ta yãm nadoo do sii, ta patug nadoo do sii. Bã hyb n'aa matakã bã mahang tananãng hyb n'aa P'op Hagã Do waneh'ããh do Esauh makũ bad'oo doo da. Sãt ta waa hyb n'aa tesããm hõm, tan'oo dãk ta wah'ãã hadoo do paa ta hãyã hã. ¹⁷Bã hapãh nã hã, ta jawén, ta yb ky n'aa edãng takarãn bã, dooh ta yb gado wãd bã. Aó d nã paawã dooh tahaja wãd bã tahãyãd bã tabad'oo do paah.

¹⁸Ti hyb n'aa, taw'ããts hã h'yy ganajãng doo me baad had'yit hã ãr h'yy ka'eeh. Baad ub nã hã ta tyw n'aa papuu, p'ooj ub Mosees hã kametã dãk do bahãnh tii. Dooch bã kaja dãg ji hapãh do waãã bahõõ dãk doo bã, tak'ãp tabadagyp doo bã, bah'ood darung do bawãt doo bã, ãr wahã makũ rabad'oo do paa hadoo.^f ¹⁹Dooch bã maa napãã bã b'ãã s'ããn gamehãyãh do ky ka'eeh doo. Dooch bã maa napãã bã P'op Hagã Do kyyh ãm n'aa nãng doo, ta ti ramaa napãh do paa hadoo. Ramaa napãh bã m' rabetsãã P'op Hagã Do ky ym hyb n'aa sa hã taher'oot doo. ²⁰Tak'ãp rajeãyãm do hyb n'aa, dooh m' rahaja bã ragado bã P'op Hagã Do mejũũ doo: "Dajãp nã da

^f **12.18** ãr wahã makũũh tawén her'oot, ta wakããn Isaraãw buuj tama erih do hyb n'aa hahãyãh.

waëë hã moo däng doo, bë masãäh see na-ãäj hë dajëp né hë da. Ji akut pä me tadajëp hyb n'aa",^g näng paa ta kyyh. ²¹Tak'ëp mä ta äm n'aa näng Mosees hapäh doo. Ti hyb n'aa m' taky hadoo: "Tak'ëp y kajajän ta äm n'aa hã",^h näng mäh. Ti hadoo paa sa hã.

²²Ër hã kä ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëets hõm. Pooj jé sa hã kametä däk do nahado tii. Waëë hadoo ji matym me ji nahapäh do wë, Sijõn häd näng do wë bë kaja däk. Jerusarënh hÿ pong jé badäk doo hënh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do panang wë bë kaja kän. Tak'ëp hajök do ääs tseb'ee doo gó hÿ pong jé rakata padëek doo bä bë kaja kän. ²³P'op Hagä Do taah wah'ëëh hedoo do sa wë bë kaja däg kän. Hÿ pong jé sa häd kerii däk. Sa wób bë bahado däk. P'op Hagä Do wë bë kaja kän, sahõnh hë badäk hahÿyã bä habong do ky n'aa etyy doo. Baad habok do paa hÿyã kä baad had'op do hado däk do sa wë bë kaja kän do hadoo.ⁱ ²⁴Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do Jesus gasëets hõm do wë bë kaja kän. Baad ta majyyw ër h'yyb tym tabenyw däk. Abëw majyyw nahado, k'ääts gó naa P'op Hagä Do hã tabetsëe P'op Hagä Do babaanh hyb n'aa ta säm.^j Jesus majyyw etsëe hadoo P'op Hagä Do hã tamabaan hõm hyb n'aa sahõnh hë nesaa do ër moo bok do paah. ²⁵Ti hyb n'aa bë mak'yyts manä Jesus ër tamaher'oot doo. P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh badäk hahÿyã bä Mosees sa hã tamaher'oot do mak'yys doo, nesaa do hã raky n'aa kety däk tii. Ti bahãnh ji P'op Hagä Do rejãã do ër ahoop da hÿ pong jé naa ër tamaher'oot do ër mak'yyts bä. Doooh ër haja bä ër kejën bä ta ti mahãnh. ²⁶P'ooj ub waëë Sinaih häd näng doo bä sa sii P'op Hagä Do baher'oot noo gó, tak'ëp badäk hahÿ katajus wät ta ky haj'aa. Da hë kä hahÿyã da P'op Hagä Do ky däng: "Sét nuu me ti awät nä badäk hahÿ had'yyt nado katajuus y an'oo bä. Wë na-ãäj hë katajuus da y an'oo bä", näng ta kyyh. ²⁷"Sét nuu me ti awät nä" taher'ood bä, gawatsig da tapehuunh do paa hahãnh doo, naym doo, tahanäng pé tii. Jããm né hë haym nahãnh doo. ²⁸Ti hyb n'aa, panang banahãnh do ër gadoo da do hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do bag'ääs doo bä, taw'ääts hë dooh ër eréd bä P'op Hagä Do ky enyym do ji hã. Taw'ääts hë takarën doo da,

^g 12.20 Esodo 19.12-13

^h 12.21 Dew-Teronom 9.19

ⁱ 12.23 Jesus hã ji h'yy ka'eesh do hyb n'aa hÿ pong jé babuj n'aa ji bahado däk, dooh né paawä t'ii hënh ji awäd nä bä. Ti hyb n'aa né hë sahõnh hë tetsén do wë ji kaja däk tanooh.

^j 12.24 Genesis 4.10

ër j'aa etsë ta hã. Taw'ããts hë P'op Hagã Do ër hyb n'aa jew'yyk ër hyb n'aa meuunh doo me. Taw'ããts hë ta wë ër kadaduu doo me ër j'aa etsë ta hã. ²⁹Taw'ããts hë tii d' ër bad'oo, tëëg hõõ sahõnh hë tagawats'iik do hadoo P'op Hagã Do ër h'yy kaha'eeh doo.

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

13 Taw'ããts hë bë kamahãñ had'yyt hë bë da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh doo. ²Taw'ããts hë baad bë gadoo bë tób bã ta s'ee hënh naa hena doo. Tii d' ta wób rabad'oo do hyb n'aa paah, ãã né ti ragadoo, dooh né paawä rahapëë bã ãã rado bã. ³Taw'ããts hë ragadahew'ëës doo gó radewäts b'ëëh do bë hyb n'aa esee, bë masaa. Bë hyb n'aa newë nyy d' bë karën paawä bë hã ta wób rado bã, bë tado bã paawä ënh radewäts b'ëëh doo. Bë hyb n'aa newë na-ããj hë rarahejãã doo, bë hã pé hado né paawä ta tii.

⁴Taw'ããts hë bë sahõnh hë bë hyb n'aa jew'yyk ji katëë doo. Masuuj nado tii. Taw'ããts hë ÿÿnh patug dooh ta ÿÿm tawad'ii bã ÿÿnh see wë. Taw'ããts hë ÿÿnh na-ããj hë dooh tawad'ii bã ta patug. Tii d' ÿ wén her'oot, baad nadoo do hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy da sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii ha'ÿÿh doo.

⁵Bë kamahãñ manä dajëër. Taw'ããts hë bë h'yy gadeja bë wë hanäng do hã. Tii d' bë ÿ wén maher'oot, hahÿÿ da P'op Hagã Do ky däng do hyb n'aa: “Doooh òm ÿ eréd bã. A pa had'yyt hë ÿ bawät”,^k näng mäh. ⁶Ti hyb n'aa, hejooñh do ër hã takametä bã, dooh ër hyb n'aa tón bã. P'op Hagã Do hã ër h'yy kasadä do hyb n'aa hahÿÿ da ër hajaa ër ky hadoo:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do masa ÿ n'aa. Doooh da ÿ eÿÿm bã. Doooh hajaa pé hã ÿ ramoo bok péh.”^l

⁷Bë hyb n'aa es'ee bë wahë n'aa bë h'yyb mah'üüm do paah, P'op Hagã Do panyyg bë ramaher'oot do paah. Bë hyb n'aa newë nyy da rababok paa radejöp bã kä. Taw'ããts hë rah'yy ka'eeh do paa da bë h'yy ka'eeh.

⁸Jesus Kristo dooh takahÿÿd bã. P'ooj ub tabawät doo da, da hë na-ããj hë tabawät, hÿ jawén na-ããj hë tabawäd had'yyt da. ⁹Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta s'ee hënh bë rah'yyb mah'üüm hajõng

^k 13.5 Dew-Teronom 31.6

^l 13.6 Saaw-Mo 118.6-7

hedoo do ta see ky n'aa me rama metëek doo me. Taw'ääts hē ji wē P'op Hagä Do ky enyym do bē tah'yyb hej'oonh, baad bē h'yy kae had'yyt hē hyb n'aa. Sa waa, sa tā ratayy do hā bē hyb n'aa matakā manäh. Dooh ta ti masaa bā tayy do sa hā. ¹⁰⁻¹¹Ēr wē ti anyy däg kän nesaa do ēr moo bok do hado hōm doo, Jesus, ēr hyb n'aa dajëp doo. Sa masāäh wób majjyyw Judah buuj sa ky n'aa rod wahē n'aa tamahüüm P'op Hagä Do tób n'aa gawakō t'ōp gadäk doo gó P'op Hagä Do matym gó, nesaa do ramoo bok do paa kado hōm hyb n'aa. Sa hā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa yt hā moo heb'ooh doo, dooh rahaja bā rawëë bā ta ti booy yb, kabara dab. Panang bahānh rabaju hōm tii. Ta tii pé né hē, P'op Hagä Do matym gó nesaa do hado hōm do ti Jesus. ¹²Ta hā kaja däk sahōnh hē sa ky n'aa rod rabad'oo do paah. Ti hyb n'aa, Jesus na-āāj hē ahob wät panang bahānh, ta majjyyw hyb n'aa tsyt hē P'op Hagä Do wē tabasëew hōm hyb n'aa ta karapee. ¹³Ti hyb n'aa kã, panang bahānh Jesus ramahüüm doo da, ta hā rarejãã do tabahoop hyb n'aa, taw'ääts hē ēr na-āāj hē ēr eréd hōm Jesus ganadoo do rabahed'oo doo. Taw'ääts hē ēr gadoo Jesus hyb n'aa ēr raky n'aa rejã bā, Jesus gado däk do paa hadoo ta hā raky n'aa rejãã doo. ¹⁴Ta ti ÿ wén her'oot, dooh babä ēr panang heh'äät nahānh do tado bā. Hÿ pong jé ēr panang heh'äät do ti ēr gada doo. ¹⁵Jesus ēr ky n'aa rod P'op Hagä Do wē tabahadoo do hyb n'aa, taw'ääts hē Jesus wē ēr bahōm ēr j'aa etsëë had'yyt hē hyb n'aa P'op Hagä Doo. Da hē ēr j'aa etsë doo, P'op Hagä Do matym n'aa hadoo né hē tii, P'op Hagä Do ji hyb n'aa jew'yyk do né hē tii. ¹⁶Bē moo boo had'yyt hē baad hadoo do bē da hadoo do wē. Bē mabaan manä tii. Bē masaa had'yyt hē ta wób bē wē hanäng doo me. Bē mabaan manä tii. P'op Hagä Do matym n'aa hadoo tii. P'op Hagä Do h'yy gadajang ta tii hā. ¹⁷Taw'ääts hē bē ky dahé, bē hyb n'aa jewyyg Jesus hā h'yy ka'eeh do hyb n'aa bē wahē n'aa hedoo doo. Bē rahagãã had'yyt hē, rahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Do wē rakametëeh hyb n'aa ta jawén kã nyy da paa bē rabahag'ããs. Bē an'oo manä bē rahyb n'aa tón, baad nadoo do hyb n'aa ta ti bē hā. Ti hyb n'aa taw'ääts hē bē ky dahé né hē, tsebee gó bē rabahag'ããs hyb n'aa.

¹⁸Bē ky n'aa ets'ëë ãã hyb n'aa P'op Hagä Do hā. ãã hapäh, baad ub ãã h'yyb. Baad ub ãã baboo had'yyt hē ãã karën. ¹⁹Tak'ëp bē ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do banoo hyb n'aa nyyw hē ÿ matëeh hyb n'aa bē wē.

Ky n'aa kedëng do ky n'aa hahÿÿh

20-21 ÿ karën P'op Hagä Doo, h'yyb nyyw ji hã hanoo doo, bë hã tabanoo sahõnh hẽ baad hadoo doo, takarën do bë bahajaa bë moo bok hyb n'aa. ÿ karën Jesus Kristo hyb n'aa tamoo wät ër h'yyb gó tagen'aak doo. Ta tyw n'aa papuuj nahãnh do P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa Jesus majyyw gasëets hõm do hyb n'aa, p'aa hẽnh Jesus ër Wahë N'aa ganä wät dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bä. B'éé hagã n'aa wahë n'aa heh'äät do ti Jesus.^m Taw'ääts hẽ Jesus Kristo ër j'aa etsëë had'yyt hẽ. ÿÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ääts hẽ.

22 Wakã haa hedoo doo, baad bë gado hahÿ bë ÿ ma erih doo gó bë ÿ maher'oot doo. Dooh tadawëd bä ÿ ma erih doo.

23 Bë ÿ maher'oot, dooh ër hÿÿj hadoo do Tsimoot ragadahew'ëës doo gó tag'ëëd wäd bä. Rado nyyh. Nayyw hẽ takaja bä babä, ÿ mahüüm da si ÿÿ, bë wë ÿ beg'ääs bä.

24 Bë maher'ood äã hyb n'aa esee bë wahë n'aa hedoo doo, sahõnh hẽ P'op Hagä Do karapee na-ããj hẽ. Itarija häj n'aa buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do bë m' rahyb n'aa esee. 25 ÿ karën P'op Hagä Do ky enyym bë wë. Jããm hẽ kä.

^m 13.20 Ër hagã n'aa heh'äät tahanãng pé tii.